ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ„ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Ղրշ.
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 35 Ֆրք.
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

20 հատ 1 ղրուշնոց փուլ
1 մետ.ի հաշուով կ'ընդունուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ارهولك
[illegible]

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԴԱՏԱՍՏ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ԱՌՋԵՒ

Ամուսնական խնդիրներով զբաղելու իրաւունք չունինք դեռ պաշտօնապէս, քանի որ Պատրիարքարանի «Դատաստանական» կոչուած Խորհուրդը տարւոյս վերջին շաբաթներուն մէջ, մեծ դժուարութեամբ հազիւ կազմուեցաւ և որ և է լրիւ նիստ մը դեռ չկրցաւ նուիրել ամուսնական բազմապիսի դժուարին խնդիրներու լուծման։ Պատրիարքարանի ժողովներէն և Խորհուրդներէն ոչ մէկը ընկերաբանական և բարոյագիտական կրկին տեսակէտներով այնքան մեծ շահեկանութիւն կ'ընծայէ որքան Դատաստանական Խորհուրդը, որուն առջեւ Մերկապարանոց կը պարզուին ընտանեկան երջանկութեան աւերման և խանգարուելուն բոլոր պատճառները, մեր ընտանեկան միջավայրին ջոււ և լաւ յատկութիւնները, նախապաշարումները, ճաշակը, փիլիսոփայութիւնը, բարոյականը ու կրօնը, սովորութիւնները, անտեսական կացութիւնը, կիներու և այրերու անբարոյութեան արմատական պատճառները, լքեալ կիներու և զաւակներու ողբն ու կոծը, յուսախաբ ամուսիններու բողոքը, եւայլն եւայլն։ Դատաստանական Խորհուրդը ամուսնական խնդիրները ուսումնասիրելու և նպատակայարմար կարգադրութիւններ ընելու մեծապէս նպաստած պիտի ըլլար՝ եթէ նախագծեալ որոշ ծրագրի մը համաձայն ամուսնական բոլոր վէճերը ուսումնասիրելու համար շարք մը հարցերուն վիճաբանող երկու կողմերուն տուած պատասխանները և իր եզրակացութիւնը յարէր կամ կցէր։ Բայց ինչ կը պահանջենք։ Մինչեւ այժմ մեր Դատ. Խորհուրդները իրենց դիմող ամուսինները սովորաբար խօսքով կերակրած են, ո՛չ խեղճ կնոջ և ոչ ալ խեղճ առն բողոքները կրցած են Դատաստանական Խորհրդոյ ազնուաշուք և արժանապատիւ անդամներուն անտարբերութեան սառոյցը կարեկցութեան ջերմագոյն և մեղմաշունչ հովով հալեցնել։ Վիճաբանող երկու կողմերուն ի վնաս ամիսներ և երբեմն ալ տարիներ շարունակ ձգձգած են անոնք անյետաձգելի և անմիջական կարգադրութեան պէտք ունեցող ամուսնական խնդիրներ։ Քանիցս 3—4 աղջիկ ու մանչ զաւակ ունեցող կիներ, դրամ փոխ առնելով քաղաքիս հեռաւոր թաղերէն՝ կը փութան Պատրիարքարան, բողոքելով իրենց ամուսիններուն դէմ, որ անոնք կին ու զաւակներ թողած օտար տարփուհիներու հետ կ'ապրին, որ անոնք իրենց սիրասուն զաւակներով անօթութեան կամ անբարոյութեան դատապարտուած են։ Ահա թէ այսպիսի պարագաներու մէջ երբ նիւթական կամ բարոյական մահ կը սպառնայ կիներուն և անոնց զաւակներուն, ինչ կ'ընէ Դատաստանական Խորհուրդը. նախ կնոջ խօսքերուն ճշմարտութիւնը և լրջութիւնը փորձելու համար կը համբերէ որ խեղճ ու թշուառ և օրական հացի կարօտ կինը քանի մը անգամներ Պատրիարքարան գայ և իր բողոքը կրկնէ. ապա կը սկսին համբերութիւն չարչրկող ձեւակերպութիւնները։ Տանիէց քահանան կը զրկուի կնոջ և առն քով և անոնց հետ տեսակցելէն ու իր ջանքերու ապարդիւն անցնիլը խոստովանելէն ետքը, երբեմն անբարեխղճաբար պաշտպան և ջատագով կը կանգնի... դրամ ունեցող կողմին։ Այս արարողութեան աւարտումէն ետքը, Դատաստանական Խորհուրդը դարձեալ իր հրամելի անտարբերութեան՝ նիրվանայի վիճակին մէջ կ'իյնայ։ Այսպէս կը վերջանայ ամէն ամուսնական վէճ, եթէ զրկեալ կողմը՝ օրինակի համար խեղճ ու չքաւոր կին մը՝ նոր փոխառութիւն մը ընելով կամ որ և է իրեղէն մը ծախելով Պատրիարքարանի ճամբան չբռնէ։ Հարկաւ այն կիները, որոնք տունը իրենց և զաւակներուն համար հաց չունին, դիւրին կերպով չեն կրնար Պատրիարքարան երթալ։ Վերջապէս երբ կրկին անգամ անոնք բախտ կ'ունենան Դատաստանական Խորհուրդին ներկայանալու և լացուկոծով իրենց թշուառ կացութիւնը պարզելու և կանացի համեստութեան քօղը պատռելով, և իրենց կրած զրկումներէ և անօթութենէ պերճախօս դառնալով, մանաւանդ կ'ըսեն որ անոնց այս կացութիւնը կա՛մ իրենց զաւակներով միասին մահուան և կամ անբարոյութեան պիտի տանի, ահա այն ատեն կոկորդիլոսի արտասուք կը թափէ Դատաստանական Խորհուրդը և կը հրամայէ գրութեամբ մը տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին, որ գործը քննէ և երկու կողմերուն յարդումներ կարդալով կամ հայրական խրատներ տալով հաշտեցնէ զանոնք։ Ինչպէս կարելի է պահանջել որ համեստ, պատուաւոր և իր արժանեաց ինքնագիտակից կին մը ո՛չ միայն Դատաստանական Խորհուրդին, իրեն համար բոլորովին օտար եղող անդամներուն, այլ և իր թաղի ատենական ու գործով ծանօթ անձերուն առջեւ կրկին անգամ իր ընտանեկան նուիրական կեանքի կամ սուրբ անձերու չվերաբերող խնդիրներ յուզէ և ամէն տեսակ անհատական արժանապատւութեան և բարոյական անձնասիրութեան և ամօթխածութեան զգացումները ոտքի տակ առնելով շարք մը յայտնութիւններ ընէ նիւթական անձկութենէ ստիպեալ, իր զաւակներուն սիրուն համար։ Հայ կիները Ամերիկուհիներ չեն և շատեր բարւոք կը համարին տառապիլ և բարոյապէս իյնալ՝ քան այսքան անհարկի նսեմութիւններ քաշել և խոստովանութիւններ ընել ի լուր ամենեցուն։ Վերջապէս Թաղական Խորհուրդը գործին վերահասու ըլլալէն ետքը իր անդամներուն բարեխղճութեան համաձայն խրատներ ու յորդորներ կը կարդայ և իր հարցաքննութեան արդիւնքը կը հաղորդէ Դատաստանական Խորհուրդին։ Օրական հացի կարօտ խեղճ կինը թող համբերէ իր զաւակներուն հետ։ Դատաստանական Խորհուրդը գոհ է որ վիճող կողմերը զինքը անհանգիստ չեն ըներ։ Բայց անօթութիւնը համբերատարութենէ շատ զօրաւոր է և ահա՛ վերջնոյն պաշարը շուտով կը հատնի և անտերական կինը դարձեալ կը դիմէ Պատրիարքարան, եթէ արդէն չէ յուսահատած։ Այս անգամ Դատաստ. Խորհուրդը կը բարեհաճի գործին քննութիւնը ինք ստանձնել և հրաւիրագիր կը ղրկէ վիճող կողմերուն, որոշ նիստի մը ներկայ ըլլալու և խնդիրը քննելու համար։ Սովորաբար զրկեալ կողմը կու գայ, զրկողը կը բացակայի։ Երկրորդ հրաւէրի մը ի պատասխան զրկողը յաջորդ նիստին գալ կը խոստանայ, վերջապէս կը ներկայանայ ժողովին և քանի մը խոստումներ ընելէն ետքը ազատ կ'արձակուի և Դատաստ. Խորհուրդը գոհունակութեամբ կը տեսնէ իր համբերատար ու բազմաշխատ գործունէութեան արդիւնքը և կ'ուրախանայ յաջողութեանը համար, մինչեւ որ զրկեալ կողմը խոստման սուտ ըլլալը կը յայտարարէ և անվախճան ձեւակերպութիւնները նորէն կը սկսին։ Ո՞ւր պիտի յանգի Դատաստանական Խորհրդոյ այս թոյլ ընթացքին վախճանը։ Երբ ամուսնական խնդիրներ ամիսներ ու տարիներ ձգձգուին, ինչ պիտի ընէ աղքատ ու գեղահաս, զուցէ նաև սիրուն կին մը։ Բնական չէ՞ որ ուշ կամ կանուխ միջավայրին հրապոյրներուն ենթարկուի և փոխանակ իր արդար դատին շուտափոյթ լուծում ստանալու, չքաւորութենէ ու անօթութենէ չտառապելու և ամէն մարդու առջեւ ինքզինքը խայտառակ չընելու համար անձնատուր ըլլայ զինքը պաշտողներէն մէկուն, եթէ ոչ իր, գոնէ իր զաւակներուն տառապիլը չտեսնելու համար։ Բնական չէ՞ միթէ որ գեղասէր և սիրուն կին մը երբ տեսնայ որ իր ամուսինը ապօրինի յարաբերութիւններ կը մշակէ մէկ կամ քանի մը այլ կիներու հետ, ինք ալ գայթակղելու տրամադիր ըլլայ։ Կնոջ հոգեբանութիւնը ուսումնասիրողներ շատ աղէկ կ'ըմբռնեն այս պարագան։

Այս բոլորը գիտնալէն ետքը, իրաւունք չունի՞նք ըսելու որ Դատաստանական Խորհուրդը իր դանդաղ և անտարբեր ընթացքով ընտանեկան բարքերու անկման կը նպաստէ այնպիսի պարագաներու մէջ, երբ զրկեալ կողմը չքաւոր է և անընդունակ է ինքնաշխատութեամբ իր օրապահիկը հայթայթելու։ Ամէն պարագայի մէջ և ամէն երկիրներու օրինաց համաձայն, այր մը պարտաւոր է իր կնոջ ու զաւակներուն նիւթական ապրուստը հոգալու։ Պէտք չէ՞ որ Դատաստ. Խորհուրդը անմիջական կարգադրութիւններ ընէ, երբ ամուսին մը որ կարող է իր տան ծախքերը լիուլի հոգալ և կը թերանայ։ Ո՛վ գիտէ ընտանեկան դժբաղդութեան մատնուած որքա՜ն այրեր ու կիներ անհամբեր կը սպասեն Դատաստանական Խորհրդոյ մէկ վճռին։ Նոր Տարին թշուառութեամբ կը սկսին անոնք, բայց պիտի յուսան թէ իրենց երջանկութեան բոյնը, ընտանեկան յարկը նորէն պիտի կանգնի։ Ծննդեան տօնը անոնց սրտին մէջ ընտանեկան կեանքի քաղցր կամ դառն յիշատակները պիտի արթնցնէ և հանգիստական ուրախութիւններ անոնց տրամութիւնը պիտի սաստկացնեն։

Վերջապէս Դատաստ. Խորհուրդը պէտք է նկատի առնէ որ այրի կիներուն կացութիւնը շատ աւելի նպաստաւոր է ընկերաբանական տեսակէտէն, քան այն կիներունը, որոնք իրենց այրերէն լքեալ են։ Այրի կին մը կրնայ գիշեր ցերեկ ուրախ զուարթ ըլլալ, ներելի և աններելի հաճոյքներ վայելել ազատ համարձակ։ Հանրային բարոյականը մէկ աչքը կը գոցէ անոնց նկատմամբ. բայց լքեալ կինը կաշկանդուած մըն է պարզապէս, եթէ չուզեր շուտով անպատիւ կնոջ մը հռչակը հանել։

ՕՐՈՒԱՆ ՆՇՄԱՐՆԵՐ

ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ''ՍԱԿԱՑՈՅՑ,,Ը. — ''ՀԻՆ ՕՐԵՐ,, ԵՒ ՊՕԷՏ ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՄԻՍԱՔԵԱՆ. — ՄԵՐԺՈՒԱԾ ՄԵԿԵՆԱՍՈՒԹԻՒՆ. — ՆԿԱՐԻՉ ՄԸ ՈՐ ԱՆՕԹԻ ԿԸ ՄԵՌՆԻ. — ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆ։

Բարերարութիւնն ալ այսուհետեւ պիտի ունենայ, մեր մէջ, իր «սակացոյց»ը, — բառին բարոյական ու պատուաբեր իմաստովը, — այն կանոնագրին համաձայն որուն հիմնական տրամադրութիւնները հրատարակուեցան Արեւելքի հինգշաբթի օրուան թիւով։ Ցայտնի իրողութիւն մըն է թէ որ և է զիրքի տէր անձ որ նուիրատուութիւն մը կ'ընէ՝ կրօնային, կրթական կամ բարեգործական հաստատութեան մը, — մեծ կամ համեստ գումարի մը, — իրեն նպատակակէտ չունենար «բարերար» կամ «բարեգործ» կոչուելու պատահականութիւնը որ իր մասնաւոր յաւտենը կ'ըլլայ, եթէ երբեք մտածէ տար վրայ. Նուիրատուն, նպաստողը կ'առաջնորդուի միմիայն հոգեկան բաղձանքէ մը, բարեպաշտական զգացումէ մը, բարիքը բարիքին համար միայն ընելու իտէալով պարուրուած։ Թէ մեր հոգեւորականութիւնը, բարեգործական հաստատութեանց գլուխ գտնուողները և յաճախ նաև մամուլը՝ շնորհակալութեան արտայայտութիւնն ու զրուատիքը չափազանցութեան կը տանին, անխտիր գործածելով պատւոյ այս կամ այն տիտղոսը՝ 10—20 ոսկի նուիրողին և 1000—2000 ոսկի նուիրողին համար միանգամայն, թէ տաճարի մը գմբէթը նորոգողը ու աղքատ եկեղեցի մը կառուցանողը միեւնոյն փառաբանութեան կ'արժանանան, աստ մեղքը, — եթէ երբեք մեղք կայ, — նուիրատուներուն ու բարեգործներունը չէ ապահովապէս։ Եւ գիտուած է, մի՛շտ մեր համայնքին վրայ խօսելով, որ դպրոցի կամ եկեղեցիի մեծագումար նուիրատուութիւններ ընողներն ընդհանրապէս չա՛տ աւելի համեստ կ'ըլլան, չա՛տ աւելի կը ջանան որ չխօսուի իրենց բարեպաշտական առատաձեռնութեանը վրայ՝ քան փոքր, աննշան նուիրատուութիւններ ընողները։

Այս այսպէս ըլլալով, աստիճանացոյցը կամ սակացոյցը որ պիտի գործադրուի յառաջիկային, բարեգործութեանց համար, իր արդարացիօրէն խիստ ու անզիջող սկզբունքներուն հակառակ՝ երկիւղ չպատճառեր մնալ թէ բարեգործական նուիրատուութեանց չափը պակսեցնէ. հակառակ՝ այսինքն նպաստաւոր արդիւնք սպասելը աւելի մօտ է խելքի։ Միայն թէ, իր գործադրութեան սկիզբները տպաւորութիւնը պիտի թողու նորութեան մը, որ որքան ալ բանաւոր, մեր բարեգործելու եղանակին, նուիրատուական կամ նպաստընկալ բարքերուն մէջ արմատացած սովորութիւնները հիմնովին փոխելով, տեսակ մը զարմացում պիտի պատճառէ։ Անհատներ որոնք մինչեւ այն ատեն վարժուած էին, քանի մը հազար զրչ.ի նուիրատուութեամբ, ինքզինքնին բարեգործ հռչակուած տեսնելու իրենց թաղային շրջանակին մէջ, յանկարծ պիտի իջնեն պարզ սատարողի կամ նուիրատուի աստիճանին։ Բայց հիասթափումը շուտով կը հատնի, և ժամանակին հետ սովորոյթներն ալ բարեփոխուելով, բարեգործութիւն բառը իր ճշմարիտ նշանակութեամբը գործածուիլ կը սկսի անշուշտ, իբրեւ հազուագիւտ տիտղոս մը բարոյական վարձատրութեան։

Գրականութիւնն ալ, նոյնանման աստիճանացոյցի մը համեմատ, պիտի ունենա՞յ օրին մէկը իր ճշմարիտ բարերարները զորս մինչեւ ցարդ «մեկենաս» օտարամուտ բառով նշանակելու վարժուած ենք, թէպէտ շատ քիչ անգամ պատեհութիւն կ'ունենանք անոնց հանդիպելու։ Սպասելով որ մեկենասներն ալ այնքան շատնան մեր մէջ ու իրենց գրասիրական նպաստներուն որակն ու քանակը այնքան պէսպիսութիւն ընծայէ որ հարկ ըլլայ կանոնագիր մըն ալ իրենց համար պատրաստել, մեր բանաստեղծները, գրագէտները, բանասէրները կը շարունակեն կա՛մ իրենց քսակէն հոգալ լոյս ընծայելիք հատորնուն ծախքը, — այն պարագային, բնականաբար, ուր... իրապէս քսակ մը ունին, — և կամ տպագրիչի մը, գրատան մը հետ կը համաձայնին։ Եւ վերջապէս երկասիրութիւնը կը հրատարակուի։

Այսպէս, հաճոյքով ողջունեցինք, վերջին օրերս, Յ. Գ. Մրմրեանի մէկ նոր գործը, Հին Օրեր. — Պօէտ Խաչատուր Միսաքեան, և «իրեն ժամանակակից իմացականին վրայ հայեացքներ» — կենսագրական բանաքննութիւն մը՝ հեղինակին բառով։ 138 էջէ բաղկացած փոքրիկ հատոր մըն է որ միակ անհատի մը կեանքը ու գրական գործերը պատմելով չի չափանար, և զրչի ճարտար փոխանցումներով կը խօսի նաև Միսաքեանի ապրած թուականին մտաւորական կեանքին ու ժամանակակիցներուն վրայ, ընդհանուր պատկեր մը գծելով այսպէս ընթերցողին աչքին առջեւ։ 1815ին, Սկիւտարի մէջ ծնած և 1891ին դարձեալ Սկիւտարի մէջ հոգին աւանդած այդ «գրագէտ պատուելի»ն, որ կեանքին մէկ քառորդ դարն ալ Բարիզ անցուցած էր, եօթանասուն տարուան «մտաւորական»ի մը նիւթ կ'ընծայէ Մրմրեանի մոգական գրչին, իր հետ հաղորդակցութեան մէջ եղող հոգեւորականներով ու աշխարհականներով, բժիշկ, բանասէր, լրագրապետ եւայլն. և այս տեսակէտը նուազ հետաքրքրական կողմերէն մէկը չէ սոյն երկասիրութեան։ Հեղինակը իր տարրին մէջ է, խօսելով Միսաքեանի վրայ ու գիտակից տէրը իր ուսումնասիրելիք նիւթին. միջավայրը, Սկիւտար, ուր կ'ապրի ինքն ալ մենակեցի մը կեանքով, — ինչպէս կը պատմեն գիտցողները, — միջավայրը եղած է նաև Խաչատուր Պատուելիին, զոր անձամբ ճանչցած է, թէեւ անոր ծերութեան օրերուն, ու ժամանակակիցներէն շատերն ալ։ Եւ եթէ հաշուի առնենք իր բանաքննող միտքը ու [illegible] գրիչը, բարքեր ու դէմքեր նկարելու մասին, կրնանք վստահ ըլլալ թէ կատարեալ պատկերացում մը յաջողած է, այս հատորին մէջ, Միսաքեանի հոգեկանին, մտաւորականին ու մարմնականին։

Կը վախնամ որ, խորը մերձենալով այս կենսագրութեան, որ անգամ մը հրատարակուած ըլլալով 1898ի օրաթերթ Մասիսներուն մէջ (Թ. 1—14) — թէեւ կարեւոր յղկումներով, յաւելուածներով ու ինքնագիր կտորներով ճոխացած է իր երկրորդ տպագրութեանը՝ ներկայ հատորին մէջ, — մեծ բան պակսեցուցած կ'ըլլամ անոր առթելիք շահեկանութենէն։ Տարբեր բան է բու՛ն իսկ ուսումնասիրական քննադատութիւնը, որ ձեռնհասներուն կը մնայ։

Փակելէ առաջ Մրմրեանի այս հատորիկը, — վեցերորդը իր հեղինակութեանց, որուն պիտի յաջորդէ Յովհ. Տէրոյենցին ալ կենսագրութիւնը, — անոր վերջին էջերուն մէջ կը հանդիպիմ յատկանշական յիշատակութեան մը որ կը զուգադիպի մեր մէջ «մեկենասութեան» առաջած զանազան երեւոյթներուն որոնց ակնարկած էի քիչ մը վերը։ Միսաքեանի մահէն ետքը, — տխուր ու աղքատիկ մահ մը «ձիւնալից օդով՝ ձիւնափառ հասակի մէջ» — իր խուցին մէջէն կը գտնեն յիսուն ոսկիի չափ դրամ որուն համար սա յայտնութիւնը կ'ընէ իր կենսագիրը. — «Այդ դրամն ատենօք հանգանակած և իրեն տուած էին՝ հրապարակելու համար իր քանի մը ձեռագիրները։ Եւ ինք՝ իր կարօտութեանց մէջ անգամ՝ չէր խառնած զայն, մահուընէն ետեւ գտնուեցան այդ դրամն իր սնտուկին անկիւնը՝ զրուած քրջեայ ծրարի մը մէջ և կապուած աթոռակի մը տակին...։ Ափսո՛ս երեւը տալէն այդ հանգամանաւոր պարագան որ...»։

Ի՞նչ պատւոյ տիտղոս սահմանելու է արդեօք այս կարգի գրասիրական բարեգործութիւններ կատարողներուն, ծերունի բանաստեղծի մը երեսին ողորմութեան պէս գումար մը նետողներուն։

Նորէն, Սկիւտարցի պօէտը աւելի երջանիկ եղած է՝ տեսած անցուցած ըլլալով շատ մը փայլուն օրեր ու հասած ըլլալով մինչեւ 74 տարեկան հասակը, քան այն երիտասարդ ու տաղանդաւոր նկարիչը՝ Տէր-Մինասեան՝ որ մուրալու ամչնալէն, շաբաթներով կէս-կուշտ՝ կէս-անօթի փակուած մնացած էր իր աշխատութեան խուցին մէջ, ի Բեդերսպուրկ, և գեղեցիկ պատկեր մը գծելու բուռն ճիգերուն մէջ՝ անսնուցութենէն ուժասպառ ինկած էր, մինչեւ որ հիւանդանոց փոխադրելնին զինքը ուր հոգին աւանդեց։ Հայ արուեստագէտին ճակատագիրը քիչ անգամ այնքան ճշգրիտ կերպով կը ցուցադրուի իր ցուրտ մերկութեանը մէջ՝ քան այս փոքրիկ լուրովը զոր կ'արձանագրէր Արեւելք՝ իր «Գեղարուեստ»ի բաժնին մէջ։ Այդ բաժինը, բարեբաղդաբար, այնքան վհատեցուցիչ չէր մեր այսօրուան դերասաններուն ու դերասանուհիներուն համար որոնց չորեքշաբթի գիշերուան փայլուն յաջողութիւնը կը նօթագրէր, անցողակի, երկու բառով։

Կ'արժէ, սակայն, որ այս Շաբաթական Քրոնիկին մէջ քիչ մը աւելի մօտէն զբաղինք Մնակեան խումբին ներկայացումներովը որոնք օրուան թատերական այժմէութիւնը կը կազմեն Բերայի մէջ։

Երկու Որբուհիներու ու Բարիզի Աղքատներուն մէջ, որոնք վերջացող շաբթուան բեմական կրկնակ յաջողութիւնները եղան Օսմ. Թատերախումբին, Մնակեան էֆ. և իր արուեստագէտ ընկերներն ու ընկերուհիները ի յայտ բերին ճարտարութիւն մը և կենդանի խաղացուածք մը որոնք բնաւ յիշեցնել չէին տար՝ թէ այլ եւս երիտասարդութեան տարիքը անցուցած է մեր դերասաններուն մեծագոյն մասը և թէ այդ երկու տաղերը քառորդ դարու հնութիւն մըն են արդէն։ Ընդհակառակը, այդ հին ներկայացմանց առօրեայ յիշատակը պահողներ այն տպաւորութիւնը կը կրեն թէ աւելի՛ ոգեւորութեամբ, աւելի՛ խորազգեցիկ կերպով տեղի կ'ունենային դերակատարութիւնները։ Այս երկու ներկայացմանց վերջինին մէջ մանաւանդ, — որ ողբացեալ Ադամեանին ստուերը կը կենդանացնէր նաւապետին ու զաւկին դերերուն մէջ զորս հիմա Պէննէմէճեան կը կատարէ յաջողապէս, — Մնակեան և Ալիքսանեան՝ Բլանթրեօզի և Վիլպիեօնի երկու ներհակ ու դժուարին դերերուն մէջ ցոյց տուին բնականութիւն մը, ազնիւ և յստակ զգացմանց արտայայտութեանց եղանակ մը, խօսուածքի, շարժուձեւի կատարելութիւն մը որ կ'արդարացնէր իրենց վաղեմի համբաւը։ Մէկ խօսքով, կարելի է ըսել այդ վարպետներուն համար թէ ինքզինքնին գերազանցեցին։ Թատերական համբաւութիւն մը չըլլալով այս գրուածքին սահմանը, զանց կ'ընեմ մէկիկ մէկիկ յիշել խումբին բոլոր դերասանները ու դերասանուհիները, ամէնքն ալ ծանօթ իրենց բեմական կարողութեամբ և խղճամիտ խաղացուածքով, Բայց չեմ կրնար անցողակի յիշատակութիւն մը չվերապահել երիտասարդ դերասանի մը, Շահինեանի, համեմատաբար նոր մը այդ վաղեմի արուեստագէտներուն քով, որ զգալի յառաջդիմութիւն ըրած է վերջին երեք-չորս տարիներուն մէջ, յորմէհետէ չէինք տեսած զինքը Բերայի բեմերուն վրայ, և խումբին ներդաշնակութեանը մեծապէս կը նպաստէ իր աշխոյժ ու համակրելի խաղացուածքովը։ Թատերապետին համար ճշմարիտ հաճոյք մը ըլլալու է, անշուշտ, իր խումբին մէջ հասած տեսնել ապագայ խոստացող այս և ուրիշ երիտասարդ դերասաններ և մէկ-երկու ալ դերասանուհիներէն։

Բերայի մէջ, Մնակեան Թատերախումբին այս ձմրան ներկայացմանց շարքը սա գեղեցիկ երեւոյթը ի հանդէս բերաւ, որ ներկայացումները կիսովին թափուր սրահի մը առջեւ չէ՛ որ տեղի կ'ունենան, և թատրոնը ո՛չ միայն գրեթէ լեցուն է ամէն երեկոյթի կամ ցերեկոյթի, այլ նաև օթեակներուն մէջ կը նշմարուին շատ մը ընտանիքներ ու ծանօթ անձնաւորութիւններ այն դասակարգէն որ սովորաբար Տիկին Րէժանին կամ Տիկին Հաոնինկին ներկայացմանց միայն երթալու սովոր է և որոնք այս անգամ՝ նոյն համակիր փութկոտութեամբ կու գան ծափահարել իրենց դերասաններն ու դերասանուհիները։ Թատերասրահին ընծայած այս երեւոյթը աւելի՛ ոգեւորիչ է, կարծեմ, Մնակեան Թատերախումբին համար քան նիւթական արդիւնաւորումը որ ինքնին մնալուն հետեւանքը կ'ըլլայ արդէն այդ երեւոյթին։

ԳԱՄԻՐ

ԱՐԴԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԸ

ՊԵՐԼԻՆԻ ՎԻՐԽՈՎԵԱՆ ՆՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ԱՌԹԻՒ

Գրեց՝ ՏՕՔԹ. ԿՈՒՐՏ ՖՕԿՏ

Հիւանդանոցի խնդիրը քանի տարիներէ ի վեր կառավարութեան ուշադրութեանը առարկայ եղած է Վիեննայի մէջ։ Գրեթէ ամէն օր հարիւրաւոր հիւանդներ դեռ կատարելապէս չբժշկուած կ'արձակուին հիւանդանոցներէն, նորեկ հիւանդներուն տեղ բացուելու համար, և դեռ բաւական ատեն կայ նոր ընդհանրական հիւանդանոցին բացուելուն։

Հոկտեմբեր 1ին Պերլինի մէջ նոր հիւանդանոց մը բացուեցաւ, ժամանակիս ամէն նորագիւտ կազմուածքներով օժտուած, և երկու հազար հիւանդ պարունակելու չափ ընդարձակ։ Այս առթիւ կը կարծեմ որ արդի հիւանդանոցներուն վրայ մէկ քանի տեղեկութիւններ հետաքրքրեն ընթերցողներս։

Երբ հիւանդներու խնամատարութեան համար ներկայիս մէջ գտնուած հաստատութիւնները համեմատենք հին ժամանակներու շէնքերուն հետ, կը զարմանանք այսօրուան ահագին յառաջդիմութեան վրայ։ Արդարեւ Քրիստոսէ մէկ քանի դարեր առաջ պուտտայական թագաւորներ Քաշմիրի և Սէյլանի մէջ հիւանդանոցներ կանգնած են, երկրային ամէն նեղութիւն և տառապանք համբերատարութեամբ կրել պատուիրող իրենց կրօնքին ըմբռնումով, հիւանդներն ու թշուառները խնամելու համար։ Բայց քաղաքակիրթ ուրիշ ամէն երկրաց մէջ այն ատեն գաղափարն անգամ չկար թէ պետութիւնը և ընկերութիւնը պարտաւոր ըլլային հիւանդներ դարմանելու խնդրով զբաղելու։ Քրիստոնէութեան վերապահուած էր այդ արմատացած գաղափարը յեղաշրջել։ Սուրբ Պազիլիոս 370 թուականին էր որ առաջին nesocomiumը կառոյց Կեսարիոյ առջեւ, իր յատուկ բժիշկներով ու հիւանդապահներով։ Ալեքսիոս կայսր օրով էր որ արեւելեան հռոմէական պետութեան մայրաքաղաքին՝ Պիզանդի մէջ հիմնուեցաւ առաջին որբանոցը (orphanotropheum), որուն մէջ 10,000 հիւանդներ և կարօտներ պատսպարուեցան։ Ընդհակառակը, Գերմանիոյ մէջ, այս նպատակաւ հիմնուած հաստատութիւնները շատ զարմանալի էին։ Ս. Գէորգայ նուիրուած հիւանդանոցները մեծ մասամբ յատկացուած էին բորոտներուն պատսպարութեան, որովհետեւ զանոնք խնամելու պէտք չէր զգացուեր և այդ հիւանդները ժողովուրդէն անջատելով, ապաշխարութեան կ'ենթարկէին, անգթօրէն կարծելով թէ անոնց այդ սոսկալի հիւանդութիւնը իրենց յանցանքներուն համար երկնային պատիժ մըն էր։ Յաջորդ դարերուն մէջ հիւանդներ խնամելու գաղափարը անհետացաւ ամբողջապէս և ԺԶ. դարուն սկիզբն էր որ ափրոդիտեան ախտին ահարկու երեւումով, ամէն ոք սկսաւ վերստին գործել։ Այսու հանդերձ հիւանդանոցները դեռ մինչեւ վերջին դարերուն մէջ օդի և լոյսի պակասութեամբ, անմաքրութեամբ և անոնց հետեւանքով եղող մահերու ահագին շատութեամբը սոսկալի վայրեր եղած էին։

ԺԹ. դարուն կիսուն մէջ էր որ կանոնաւոր հիւանդանոցներ ունեցանք Գերմանիոյ մէջ։ Այսօր հիւանդանոցները ապարանքներու կը նմանին և փոխանակ աղջամուղջին ու նկուղաձեւ սենեակներու, ընդարձակ ու լուսաւոր սրահներու մէջ կը դարմանուին հիւանդները, կատարեալ հանգստաւէտութեամբ։ Բժշկութիւնն ու ճարտարապետական գիտութիւնը իրարու միացած, օրէ օր աւելի կատարելագործեալ և նպատակայարմար շէնքեր կը կառուցանեն, որով հիւանդաց խնամատարութեան գործն ալ տակաւ կ'ընդարձակուի։ Ապահովագրական օրէնքն այնպէս մը կարգադրուեցաւ որ գործաւոր մը ի դէպ հիւանդութեան, ամսական կամ տարեկան վճարած չնչին գումարով, կրնայ վերստանալ իր առողջութիւնը, առանց ստիպուելու, ինչպէս էր երբեմն, ամբողջապէս ծախսել իր խնայած դրամը։ Կարեւորագոյնը կայ դեռ։ Խնամատարութեան գործն այնչափ յառաջ գնաց որ մասնաւոր հաստատութիւններ հիմնուեցան որպէս զի մարդ նախապէս տանը մէջ պէտք եղած դարմանին ենթարկուելով, առաջքն առնուի սպառնացող հիւանդութեան, ինչ որ հակառակ պարագային, այսինքն նախապէս դարմանուած չըլլալով, կրնար աղիտաբեր ըլլալ ենթակային։

Մինչ հին ատենները քաղաքաց նեղ փողոցներուն մէջ կը շինէին հիւանդանոցները, որոնք հազիւ կը տարբերէին միւս մեծ շէնքերէն, այսօր մեծ շրջահայեցութեամբ կ'որոշեն անոնց շինուելիք վայրերը։ Քաղաքներու ապականեալ օդը, մանաւանդ վտանգաբեր փոշին նկատի առնելով, հիմա բարձրիկ, անտառներէ հեռու, կարելի եղածին չափ խոր ու վազուն ջուրերու մօտ, հովասուն վայրերու վրայ կը շինեն զանոնք, այնպիսի կարգադրութեամբ մը որ քաղաքին զանազան մասերուն հետ հաղորդակցութիւնը դիւրին ըլլայ, առատ ջուր հայթայթուի շէնքին և տարւոյն մէջ շատ անգամ փչող հովերը քաղաքին վրայէն անցնելէն ետք իրեն հասնելու ուղղութիւնը չունենան։ Ինչպէս կը տեսնուի, շատ դժուարալոյծ խնդիր մըն է այս։ Պերլինի և Համպուրկի պէս մեծ քաղաքներու մէջ հիւանդանոցները արուարձաններէն դուրս պէտք է շինել, բայց այդ մեծաշէն հիւանդանոցներէն զատ, պէտք է նոյն իսկ քաղաքին մէջ փոքր հիւանդանոցներ ալ շինել, որպէս զի տեղափոխութեան տալու անկարող ըլլալու չափ ծանր հիւանդներն ու արկածեալները անոնց մէջ դարմանուին անմիջապէս։

Արդի հիւանդանոցներուն շինութեան եղանակն ալ հիներուն հետ բաղդատմամբ շատ տարբեր է։ Հին ատենի հիւանդանոցները մեծ տուներու վանդուածներ էին, թերեւս վաղեմի մենաստաններ. որոնք դարէ ի դար գործածուելէ ետք, ԺԹ. դարուն սկիզբը հիւանդանոցի վերածուած էին. հաստ ու թանձր և օդաւորումը դժուարացնող պատերով, թէեւ լայն, բայց մութ անցքերով ու սրահներով։ Իսկ այսօր հիւանդանոցի շէնքի մը շինութեան ատեն գլխաւորապէս կը պահանջուի որ այդ շէնքը օդասուն և լուսաւոր ըլլայ, զանազան ախտերու ենթակայ հիւանդներ իր մէջ դարմանուելով, վարակման վտանգէ զերծ ըլլան և խնամատարութիւնը արագ կատարուի։ Այս պայմաններն ալ գոհացնելու համար ճարտարապետական իրարու հակառակ երկու դրութիւններու կիրարկումը պէտք է. այսինքն forhsorի և բավիլյօնի դրութիւնները։ Ասոնց առաջինը որ հին դրութիւն մըն է և մինչեւ ԺԹ. դարուն կիսուն կը շինուէր, կեդրոնացման սկզբունքին վրայ

հիմնուած է ։ Մեծ, բազմայարկ շէնք մը, որուն, ի հարկին, մէկ քանի թեւեր ալ կ'աւելցնէին ։ Աստր յատակագիծը կը նմանէր բութանկիւն Ս տառին ։

Այդ շէնքին ներքին մասն ալ այնպէս մը կարգադրուած էր, որ իւրաքանչիւր յարկի մէջ քօրիտօր մը կար պատին երկայնութեամբ, և այդ նրբանցքէն կը մըտնուէր հիւանդաց յատկացեալ սրահները կամ սենեակները ։ Արդէն հիւանդանոցներու այս ձեւ շինութիւնն ալ զգալի յառաջդիմութիւն մըն է հին շէնքերուն հետ բաղդատմամբ, որոնց աջ ու ձախ կողմերուն մէջին քօրիտօրները շրջապատած էին հիւանդաց յատկացեալ սենեակները ։

Ամերիկայի մէջ շատ գէշութեանց պատճառ կ'ըլլայ այն դրութիւնը, որով լուացարանը և խոհանոցը շէնքին չորրորդ, հինգերորդ կամ վեցերորդ յարկին մէջ կը տեղաւորեն, և առ այդ պէտք եղած ամէն ինչ վերամբարձ մեքենայով վեր կը հանեն ։ 1764ին, Բլիմութի մօտ Սդօնհաուզի հիւանդանոցին շինութեան ատեն, Հօուարդ առաջին անգամն ըլլալով «ապակեդրոնացման» դրութիւնը հաստատեց, նախ փոքր տաղաւարներ շինելով սակաւաթիւ հիւանդներու դարմանման համար. այդ դրութենէն յառաջ եկաւ բավիյօնի դրութիւնը, որ ընդարձակ վայրերու վրայ, պատշաճօրէն կը գործադրուի, այսինքն գլխաւոր շէնքին երկու կողմերը և ետեւը բազմաթիւ անջատ փոքրիկ հիւանդանոցներ կը շինուին, որով ամբողջին ընդարձակութեան մէջ կարելի կ'ըլլայ հիւանդաց սենեակները բաժնել իրարմէ ։ Այս բավիյօնները կը շինուին պարտէզներով իրարմէ անջատուած և ատոնց երկայնութեան գիծը հիւսիս. հարաւային ուղղութեամբ կը ձգուին, որպէս զի կէսօրէն առաջ արեւելեան և յետ միջօրէի արեւմտեան կողմերէն արեւ մըտնէ շէնքին մէջ և ամրան տաք եղանակին ալ գէթ այս երկու կողմերէն մէկը շուքի մէջ գտնուի միշտ. այսպիսի շէնքերու մէջ, մէկ յարկի վրայ մէկ կամ առաւելն երկու սենեակ գտնուելու է 20-30 անկողիննոց. և շէնքին ճակատի կողմն ալ սենեակներ գտնուելու են հիւանդաց՝ անկողինէ դուրս ժամանակ անցընելու համար, ինչպէս նաեւ ճաշիչ, լուացման տեղի և հիւանդապահներուն յատուկ սենեակները ։ Կրկնակ բավիյօններու քով ալ օգնական բժիշկներու բնակութեան սենեակներ, լուացարաններ և թէյ կամ թեթեւ նախաճաշեր պատրաստելու յատուկ փոքրիկ խոհանոցներ կը գտնուին ։

Միջոցն ընդարձակ եղած ատեն, բավիյօններէն մէկէն միւսին անցնելու համար փապուղիաձեւ ճամբաներ շինել սկսած են վերջերս, հիւանդները այդ ճամբով փոխադրելու համար կեդրոնական բաղնետունը կամ վիրաբուժական գործողութեանց սրահը, և որոնց մէջ կան նաեւ [illegible]

կամ բարձրացնել ջերմութիւնը ։ Աւելորդ է ըսել թէ հիւանդաց սրահները իրենց մէջ գտնուած անկողիններուն համեմատ ընդարձակ ըլլալու են ։ Գերմանիոյ առողջապահական վարչութեան կանոնագիրը կը սահմանէ որ 9-10 քառակուսի մեթր տարածութեան վրայ 37 խորանարդ մեթր օդ տրամադրելի ըլլայ իւրաքանչիւր հիւանդի համար ։ Եթէ սենեակին բարձրութիւնը 4-5 մեթր ըլլայ՝ բաւական է ։

Բայց այսօրինակ հաստատութեանց ծախքը շատ մեծ է ։ Շինութեան գումարը ճիշդ գաղափար մը չի կրնար կազմել տալ ընթերցողին, այլ ծախուց ընդհանուր գումարը բաժնելով անկողիններուն թիւով, կրնանք իւրաքանչիւր անկողինի համար եղած ծախքը ճանչնալ և գաղափար մը կազմել ։ Համպուրկի մեծ հիւանդանոցը որ 1899ին բացուեցաւ, տարեկան 4380 ֆրանք ծախք կ'ընէ մէկ անկողինի համար ։ Պերլինի Ֆրիտրիխսհէյն հիւանդանոցը տարեկան 7455 ֆրանք, իսկ Լոնտոնի Ճօն Հըբքին հիւանդանոցը տարեկան 17,320 ֆրանք, մէյմէկ անկողինի համար ։

Գերմ. բժշկական հանդէս

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹՂԹԱԲԵՐԸ

Եւրոպայի մէջ տիրող փոթորիկներուն ու տեղացած առատ ձիւնին պատճառաւ Եւրոպական Թղթաբերը յապաղած ըլլալով մէկ քանի օրէ ի վեր, երէկ իրիկուն ուշ ատեն միայն ստացանք Վիեննայի, Լոնտոնի ու Բարիզի թերթերը, որով մեր այսօրուան Քաղաքական բաժինը կը կազմէ ամբողջովին **ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ**ու գլուխը՝ Գ. էջին մէջ ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով և սրբազան աղօթքը կատարելէ ետքը Կայս. Պալատ դարձաւ ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Ֆրանսայի դեսպանը, Իտալիոյ դեսպանը ու առաջին թարգմանը, Ռումանիոյ ու Սերպիոյ դեսպանները, Անգլիոյ դեսպանատան գործակատարը, պուլկար գործակատարութեան առաջին քարտուղարը և օտարազգի հիւրեր ։ Ներկաներէն ոմանք արարողապետ Ղալիպ պէյի միջոցաւ արժանացան Կայս. մեծարանաց ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ.— Կ. Պոլսոյ սերպիական դեսպան Պ. Սիմիչ, որ Վիեննայի դեսպանութեան կոչուած է, երէկ, սրբազան Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, պատիւ ունեցաւ ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Կ. Վեհափառութեան և Կայս. Կառավարութեան մօտ իր պաշտօնը աւարտած ըլլալուն վերաբերեալ արքայական գիրը մատոյց ։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Բիլի նաւագործարանին մէջ վերանորոգուած Ասարը Թեւֆիք մարտանաւը, երէկ առտու ժամ $3^{1}/_{2}$ին Տարսանէյ ժամանեց ։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին համար Թէրսանէի գործարաններուն մէջ նորէն մանճարձ մէկ քանի վակոններ պիտի շինուին ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՀԱՍՈՅԹՆԵՐԸ.— Մաքսային գործառնութիւններն աւելի եւս կանոնաւորելու նպատակով ձեռք առնուած միջոցներուն իբրեւ արդիւնք, ներկայ տարուան տասը ամիսներուն հասոյթը երկու հարիւր հազար ոսկի աւելցած է ։

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ պաշտօնեաները՝ քննիչ և բարապան, անուանելու և ի հարկին անոնց պաշտօնը բարձրացնելու մասին յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ քաղաքապետութեան Խորհուրդին նախագահին նախագահութեամբ ։ Անդամներն են թաղապետական երկու շրջաններու Տնօրէնները, քաղաքապետութեան մէքթուպճին և այլն ։ Այդ անդամները երեք ամիսը մէկ անգամ պիտի փոխուին ։ Թաղապետութեանց մէջ պաշտօն խնդրողներու աղերսագիրները այդ յանձնաժողովին պիտի յանձնուին, որ ամէնէն աւելի նկատողութեան պիտի առնէ սա պարագաները.— Յոռի ընթացքի տէր պէտք չէ ըլլան, գրել ու կարդալ գիտնան և Կ. Պոլսոյ ժողովուրդէն եղողները քառասունհինգ տարին լրացուցած ըլլան. իսկ գաւառացիներէն ալ զինուորական ծառայութիւնը կատարածները նախամեծար պիտի համարուին. յանցանքով ու ոճիրով ամբաստանուած պէտք չէ ըլլան ։ Աղերսագիրներու կցուած վկայագրութիւնները ուշադրութեամբ պիտի քննուին ։ Պաշտօն մը երբ թափուր մնայ, ամէնէն աւելի արժանիք ցոյց տուողները պիտի անուանուին ։ Հիմա ծառայողներու պաշտօնը երբ բարձրացնել հարկ ըլլայ, պէտք է, գրել ու կարդալ չգիտցողներէն և իրենց ծառայութեանը պահուն յոռի ընթացքի համար դատարանի վճռով դատապարտութիւն կրողներէն զատ, միւսները ամէն հինգ տարին բարապանութենէ ու քննիչ անուանել. իսկ անհոգ և յոռի վարքի տէր եղողներուն նկատմամբ ալ իրենց պատկանած թաղապետական շրջաններուն միջոցաւ քննութիւն կատարելով յանձնաժողովին կողմէ հարկ եղածը ի գործ դրուի ։ Վերոգրեալ որոշումները տեղեկագրուեցան Մեծ-Եպարքոսին ։

ՇԷՆՔԵՐԸ.— Քաղաքապետութիւնը ծանուց թաղապետական շրջաններուն թէ ասկէ վերջը թաղապետական որ և է շրջանակի մէջ եթէ առօրէն կերպով և արտօնագրին անհամապատասխան եղանակով շէնքեր տեսնուին, նոյն շրջանակին քննիչները ու բարապանները պատասխանատու և պաշտօնանկ պիտի ըլլան. հետեւաբար ամէն ատեն հարկ է հսկողութիւն կատարել ։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ և հեռագրական վերատեսչութիւնը Թղթատարական մէկ քանի օտար վարչութեանց հետ կը բանակցի՝ օտար երկիրներու հետ մանապոքթի փոխանակութիւնը աւելի ընդարձակելու համար ։

—Զինհաս պաշտօնարանը ծանուց պէտք եղած տեղերը որ Կ. Պոլիս-Պաղտատի և Հալէպ-Պաղտատի թղթատարները ժամանակին զրկելու համար պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուին ։

ԱՆՏԱՌՆԵՐԸ.— Բ. Դուռնէն արտօնութիւն խնդրուեցաւ որ ուրիշ նահանգներու պէս Պիթլիսի նահանգին համար ալ անտառի պաշտօնեաներ կարգուին, անտառները աւելցնելու և յանձնանձումը աւելի եւս կանոնաւորելու համար ։

ՕԴԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ.— Եափոնէն կը գրեն թէ անցեալ շաբթուան սրբազան օրը օդերը բացուեր և երկու օր այդպէս շարունակեր են՝ գարունը յիշեցնելով ։ Շաբաթ գիշեր ծագած հարաւային բուռն հով մը մինչեւ հետեւեալ օրը շարունակելով, նոյն օրը կարկտախառն յորդահոս անձրեւ տեղացեր է ։ Անցեալ երկուշաբթիէն ի վեր օդը մեղմ է ։

—Տէօէաղածի շրջակայքը մէկ քանի օր առաջ տեղացած անձրեւներէն Բըլճա, Շահմէլէր ու Իհսանիէ գիւղերուն արտերը ջրասոյզ եղեր են ։ Ձերէի ջերմուկներէն մինչեւ երկաթուղին տանող նոր խճուղին հարիւր մեթրի չափ տեղ մը աւրուեր է ։

—Ժամանակէ մը ի վեր փչող հարաւային բուռն հովերուն հետեւանքով, այն նաւերը որոնք Տէօէաղածի նաւահանգիստը կը գտնուէին, հարկադրուեր են Սամոթրաքէ կղզին նաւահանգիստը ապաստանիլ ։ Այդ պատճառաւ առժամապէս ընդհատուած է արմտիքի արտածումը ։

—Իզմիրէն հինգշաբթի օրուան թուականով կը գրեն թէ երեքշաբթի օրը նոյն նաւահանգիստը ժամանող շոգենաւերու նաւապետները պատմածին նայելով, նոյն օրը բուռն փոթորիկ մը կը տիրէր Միջերկրականի մէջ ու թէ տասնչորս շոգենաւեր Թէնէտոս կղզին մէկ ծովածոցը ապաստանած էին՝ փոթորիկին մեղմանալուն սպասելով ։

—Վիեննայի և Աւստրիոյ գրեթէ բոլոր մասերուն, Հունգարիոյ, Սպանիոյ և Գերմանիոյ մէջ սաստիկ ձմեռ կ'ընէ. ամէն կողմ ձիւն կը տեղայ և փոթորիկ կը տիրէ ։

ՄԻՍԻ ԳԻՆԵՐՈՒ բարձրացման իբրեւ պատճառ ցոյց կը տրուի սա պարագան թէ ձմեռուան հետեւանքով պէտք եղածին չափ ոչխար չի զրկուիր Կ. Պոլիս ։

ՊԱՍՐԱՅԻ ՄԷՋ ԹՐԱՄՈՒԷՅ.— Զինհաս պաշտօնարանը կը քննէ Եուսուֆ Բէհնամ Էֆ.ի և ընկերներուն կողմէ մատուցուած աղերսագիրը՝ Պասրայի մէջ թրամուէյի գիծ մը հաստատելու համար ։ Այս անգամ նոյն նպատակով Զանքուր ստորագրութեամբ աղերսագիր մըն ալ տրուած ըլլալով, առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը այդ աղերսագիրը ու անոր յարակից գրութիւնները Պետական Խորհուրդին զրկեց, միւսներուն հետ քննուելու համար ։

Պ. ՍԻՄԻՉ, Կ. Պոլսոյ սերպիական նախորդ դեսպանը, որ Վիեննայի մէջ նոյն պաշտօնին կոչուած է, երկուշաբթի Վիեննա պիտի ուղեւորի ։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ Տնօրէն Բանձիրի պէյ, անցեալ գիշերը, սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Ֆրանսայի դեսպան Պ. Քոնսթան, Օսմ. Պանքային ընդհանուր Տնօրէն Պ. Տըֆէ. Ֆրանսայի դեսպանատան զինուորական կցորդը ու ուրիշներ եւայլն ։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանը գնաց. 31ի գիշերը, Տօփգալըսի առթիւ, հացկերոյթ մը ու երեկոյթ մը պիտի տայ ։

ԹԱՐՍՈՒՍԻ ու Մէրսինի ֆրանսական փոխ հիւպատոս կարգուեցաւ Պ. Ժանթիէ ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Տիարպէքիրի մէջ բամպակի մշակութեան մեծ յարգ կը տրուի, վասն զի կլիման և հողը շատ նպաստաւոր են ։

—Հալէպի նահանգին մէջ նորանոր միջոցներ ձեռք պիտի առնուին՝ ցորենաբուծութիւնը զարգացնելու համար ։ Տիպար-արտին մէջ նորէն թթենիի տունկեր մշակելով, ձրիաբար պիտի բաշխուին ժողովրդեան ։

—Հաստատուած է որ Գոնիայի նահանգին մէջ վարդաստաններու առաջ բերումը կարելի պիտի ըլլայ ։ Տիպար-արտին մէջ վարդաստան մը պիտի հաստատուի, փափաքողներուն տունկեր տալու համար ։

—Ամասիայէն գրուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնարանին՝ չհագեցող զրկել Հաւզա գաւառակը, ուր պաձարախտ երեւան եկած է ։

—Զաթալճայի գաւառին մէջ որթատունկերը վնասուած այգիները նորոգելու համար ամերիկեան որթատունկեր պիտի զրկուին ։

—Սուրիոյ նահանգին զանազան մասերը ջրոտ ու խոտոտ գետիններ գտնուելով, բամպակի մշակութեան յարմար են ։ Ամէնէն լաւ տեսակ բամպակի չորս հարիւր օխա հունտ պիտի զրկուի ։

ԶԻԹԱՊՏՈՒՂ.— Եարէմիրի ձիթապտուղի տասանորդը 1,280,000 ղրուշի վարձակալութեան տրուած է և Պիւրհանիէյին ալ 635,000ի ։ Այվալըքինն ալ 2,100,000 ղրուշի նուազուրդի մէջ է ։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹՂԹԱՏԱՐԸ.— Եւրոպայի մէջ առատ ձիւն տեղացած ըլլալով, եւրոպական կառախումբը երէկ ութը ժամ ուշ՝ այսինքն կէսօրէն երկու ժամ ետքը հասաւ. իսկ այսօրուանն ալ վեց ժամ պիտի ուշանայ ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանին զաւակները՝ Պ. Պ. Սաալֆ ու Վիլհէլմ, երէկ, Պերլին ուղեւորեցան ։ Դեսպանը ու պաշտօնեաները Սիրքէճիի կայարանը երթալով, ողջերթ մաղթեցին ։

ՎԻԵՆՆԱՅԷՆ կը գրեն թէ Վինէր Պանք Ֆէրայն այս տարի ալ երեսուն քառորդ շահաբաժին պիտի տայ ։ Կ'ըսուի թէ այդ պանքան պիտի մասնակցի աւստրիական Լոյտի Ընկերութեան դրամագլուխին յաւելմանը, գնելով անոր նոր բաժնեթուղթերէն 31,000 հատ ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ 26 թիւ կառաբարձ շոգենաւը, որ անցեալ իրիկուն ժամ $10^{1}/_{2}$ին Սիրքէճիէն մեկնած էր, Գալաթայի նաւամատոյցին մօտենալու պահուն, նաւապետ՝ Հիւսէյին Էֆ. յանկարծական տկարութիւն մը զգաց ։ Թընդանօթարանի բժշկապետ Ֆէրիդ Էմին փաշա որ շոգենաւը կը գտնուէր, դարմանեց զայն, բայց չօգտուեցաւ ։ Յետոյ ղեկավարը Ակիւտար տարաւ շոգենաւը ։ Նաւապետ Հիւսէյին էֆ. գեղարան տարուեցաւ, սակայն քիչ ետքը մեռաւ սրտի կաթուածէ ։ 42 թիւին նաւապետը Համի Խատա էֆ. կառաբարձ շոգենաւին նաւապետ կարգուեցաւ և անոր յաջորդեց Աճմէտ էֆ. ։

ՀՐԴԵՀ.— Մանթաշեվ ու Ռոչիլտ Ընկերութեանց Տնօրէնին և ապակեգինաց գործարանին Տնօրէնին Զալուքլըի մէջ բնակած քարուկիր մթերանոցէն, երէկ, հրդեհ ծագելով, ութ հարիւր պարկ ալիւր և քարիւղի երեք հազար պարապ տակառներ այրեցան ։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ.— Երէկ Բերայի Մեծ Փողոցին վրայ, կարկուտի վաճառական Պ. Անտրէայի կառքը տապալեց կին մը ։ Անիւները կնոջ մարմնոյն վրայէն անցնելով, մէջքէն ու երեսէն վիրաւորուեցաւ ։

ԴԻԱԿ ՄԸ.— Երէկ առտու Սիրքէճիի բացերը, ծովին վրայ մարդու դիակ մը տեսնուելով, ոստիկանութեան պաշտօնեաները ցամաք հանեցին, քննութիւն կատարեցին և հաստատեցին թէ Եէնի Ճամիի շրջակայքը թափառող համր մուրացիկ մըն է և թէ գլորուելով ծովը ինկած է ։

ԽԱՍՔԷՕՅԻ նաւամատոյցէն, անցեալ օրը, Մաղալթօ անուն հրեայ կին մը ինքզինքը ծովը նետեց, սակայն անմիջական օգնութիւններով ազատուեցաւ ։

ՍԱՄԱԹԻԱՅ Ջիֆթէ Ֆըրըն թաղին մէջ, անցեալ գիշերը, Պաճրիէ անուն կնոջ մը տունէն հրդեհ ծագեցաւ, սակայն մէկ քանի կարասիներ այրելէ ետքը կարելի եղաւ մարել ։ Կրակը առաջ եկած էր կրակարանէն ինկած կայծէ մը ։

ՊԱԼԱԹԻ Թահթա Մինարէ թաղին մէջ, երէկ, նորոգուող տան մը պատը գլորուելով փլաւ. Ալի, Նիքոլի և Սիմոն անուն գործաւորներ վիրաւորուեցան ։

ՊՈԼՍՈՅ Իմամէլի խանին մէջ աշխատող Մուսթաֆա անուն գործաւոր մը ութ կանգուն բարձրութեամբ պատէ մը վար իյնալով, ծանրապէս վիրաւորուեցաւ ։

ՏԱՐԵԳԼԽԻ առթիւ Բերայի Բարլըման մեծ վաճառատունը կաղանդչէքներու ցուցադրութիւն մը կազմակերպած է, զգալի շնորհք մը ընելով ամէն տեսակ ապրանքներու վրայ ։ Ջերմապէս կը յանձնարարենք մեր ընթերցողներուն՝ անգամ մը այցելել Բարլըմանի վաճառատունը, ուր պիտի կրնան գտնել իրենց ճաշակին համաձայն սիրուն կաղանդչէքներ՝ իրապէս զեղչուած ու բացառիկ գիներով ։ Բարլըման վաճառատունէն գնում կատարողները երբեք յուսախաբ չեն մնար, և այդ հաճոյքը գոյացնելու համար, կը բաւէ անգամ մը տեսնել Տարեգլխի առթիւ սարքուած ցուցադրութիւնը ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՈՐԹԱՏՈՒՆԿԵՐ. — Ազդ հանքաց, անտառաց եւ երկրագործական նախարարութենէն.— Կ. Պոլսոյ ու շրջականերու յայտնի սահմաններուն մէջ Ֆիլոքսերայէ վնասուած այգիներու նորոգութեան և վերակենդանացման համար, ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս այգեգործներուն պատրաստած այգիի վայրերուն տարածութեան և հողին կազմութեան համաձայն՝ պէտք եղած տեսակներէն անհրաժեշտ չափով ամերիկեան որթատունկեր ձրիօրէն պիտի բաշխուին Պըզըլ-Թօփրագի տնկարանէն ։ Ուստի, փափաքողները ամսոյս 20էն մինչեւ Յունուարի վերջը՝ կրնան դիմել կա՛մ անտառաց, հանքաց և երկրագործական նախարարութեան երկրագործական մասնաճիւղներու ժողովին, և կա՛մ ուղղակի Պըզըլ-Թօփրաքի ամերիկեան որթատունկի տընկարանին ու այգիներու պատուաստի գործողութեանց վարժարանի Տնօրէնութեան, ու արձանագրել տալ իրենց անունը, իրենց ուզած որթատունկերու քանակը, և իրենց պատրաստած գետնին ընդարձակութիւնն ու դիրքը ։

—Ամէն տարի, ամերիկեան որթատունկերու այգիներ հասցնելու, և նոյն որթատունկերը պատուաստելու ու դարմանելու գործողութիւններու ուսուցմամբ վարպետ այգեգործներ հասցնելու համար Պըզըլ-Թօփրաքի պատուաստի գործողութեանց վարժարանին մէջ՝ ութը ղրուշ օրականով և երկու ամիս պայմանաժամով այգեգործներ կ'ընդունուին ։ Այսպէս յառաջիկայ 323 տարւոյ մարտի սկիզբէն եւս այդ գործողութեանց ուսուցման պիտի ձեռնարկուի, և տասը այգեգործներ միեւնոյն օրականով պիտի ընդունուին ։ Կը ծանուցուի ուրեմն թէ՝ Կ. Պոլսոյ շրջակայ այգեգործներէն, և կամ այգեգործի տղոցմէն անոնք որ այս արհեստը կ'ուզեն սորվիլ, առ առաւելն պէտք է որ յառաջիկայ փետրուար ամսոյ վերջը յիշեալ վարժարանին դիմում ընեն, և անուննին արձանագրեն ։

ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐԸ կը մօտենան, և նոր զգեստ մը գնելու պէտքը անհրաժեշտ կը դառնայ ։ Այդ պէտքին գոհացում տալու համար կրնաք դիմել պատրաստ զգեստեղէնաց **Գ. ԵՐՄԻՆԵԱՆ** վաճառատունը, որ կը գտնուի Թօբալեան խանի մէջ, Պոլսոյ կողմը ։ Ամէնէն դժուարահաճներն իսկ այդ վաճառատան մէջ պիտի գտնեն նորաձեւ, ճաշակաւոր, տոկուն և դիւրամատչելի գիներով հագուստներ ։ Դիմեցէք և գոհ պիտի մնաք ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Մաքսային 5 % փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1901 յունուար 1ին աւարտող թիւ 29 կտրօնները եթէ երբեք չներկայացուին մինչեւ 31 դեկտեմբեր/13 յունուար, ջնջուած պիտի համարուին ։ 10—6

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ

Աւստրօ-Հունգարական դեսպան Բալլավիչինի մարքիզը երէկ այցելութիւն տուաւ Ս. Պատրիարք Հօր, Բերա, Ն. Սրբազնութեան բնակարանը երթալով ։

* * Ս. Պատրիարքը այս իրիկուն կը նախագահէ Մայր Եկեղեցւոյ արարողութեանց և կիսասարկաւագութեան աստիճան կուտայ Արմաշի Դպրեվանքին շրջանաւարտ հինգ ձեռնասուններուն ։ Ն. Սրբազնութիւնը այս գիշեր Պատրիարքարան կը մնայ, վաղը առտու սարկաւագութեան աստիճան տալու համար յիշեալ ձեռնասուններուն, հանդիսաւոր արարողութեամբ ։ Պատարագը պիտի մատուցանէ Տ. Զաւէն Ծ. Վրդ. և երգեցողութիւնք եռաձայն պիտի կատարուին՝ դպրապետութեամբ Մէհտերեան էֆ.ի ։

* * Ի լրոյ կ'իմանանք թէ, Դատրգիւղի Թաղ. Խորհուրդը և քարոզիչ Տ. Ղեւոնդ Վրդ. Դուրեան, Թաղեցւոց փափաքին համաձայն, պիտի հրաւիրեն Ս. Պատրիարք Հայրը՝ յառաջիկայ փետր. 4ի կիրակի օրը Պատարագ մատուցանել Ս. Թադէոս եկեղեցին և այցելել Արամեան երկսեռ վարժարանը ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ԴԻՒԱՆՆԵՐԸ

Կեդր. Սնտուկին ելմտական անձուկ վիճակը օրուան խնդիր ըլլալով Պատրիարքարանի Վարչական շրջանակներուն մէջ, և Քաղ. Ժողովը իր վերջին նիստին մէջ յատկապէս զբաղած ըլլալով այդ վիճակը դարմանելու և բարեխէր ազգայիններու նիւթական օժանդակութեան կոչում ընելու սախրողութեամբ, շահեկան կը համարինք արտատպել մաս մը այն ընդարձակ տեղեկագրէն զոր Ս. Պատրիարքը պատրաստեց վերջերս «Ելեւմուտ Ազգ. Պատրիարքարանի.— Տեղեկագիր ուսումնեալ» վերնագրին տակ ։ Այս տեղեկագիրը, որուն մէջ մանրամասնաբար պատկերացուած են 1897էն մինչեւ 1904 Պատրիարքարանի ելմտական բոլոր գործառնութիւնները, կը բաղկանայ 142 մեծադիր լայն էջերէ և բազմաթիւ ձեռագիր օրինակներով բաշխուած է Ազգ. Վարչութեան անդամներուն ։

Ստորեւ մեր արտագրած մասն է՝ Պատրիարքարանի Դիւաններուն արդի կազմակերպութիւնը, որ աւասիկ.—

Սակայն դիւանի գործերը տակաւին ուրիշ պահանջներ ալ ունէին, և անոնց ուսումնասիրութիւնը ու կարգադրութիւնը և հսկողութիւնը ուղղակի Պատրիարքին յանձնուեցաւ, որպէս զի թէ՛ գործերու բաժանման և թէ՛ կանոնաւոր գործադրութեան համար պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուին և դիւանական մեքենայն օրինական կազմակերպութեան յառաջէ ։ Գործը աւելի ապահովութեամբ լրացնելու համար փորձառութեան փաստն ալ պէտք էր, և այս պատճառաւ քիչ մը անագան 1898ին կազմուեցաւ և մայիս 1ին հրատարակուեցաւ դիւանական հրահանգը, երկու մասերու բաժնուած,— Պատրիարքարանի դիւանական գործառնութեանց մասը 16 յօդուածներով, և Պատրիարքարանի յղուելիք թղթակցութեանց մասը 10 յօդուածներով ։ Այդ հրահանգին գըլխաւոր յանակէտն է Պատրիարքարանի գործողութեանց ճիւղերը լաւ ճշդել և իւրաքանչիւրին պարտաւորութիւնը սահմանել, և դիւանական թուղթերու կանոնաւոր պատրաստութեան և պահպանութեան հսկել ։ Այդ հրահանգի զօրութեամբ որոշուած են գլխաւոր վեց դիւանները, որք են, Կրօնական, Վարչական, Յարաբերական, Արձանագրութեան, Ազգահամարի և Ելեւմտից ։

Կրօնական դիւանը Կրօնական ժողովոյ քարտուղարութենէն զատ՝ կը գրէ կոնդակները, օրհնութեան թուղթերը և կրօնական նիւթերու մասնաւոր թղթակցութիւնները ։

Վարչական դիւան կոչուեցաւ հայերէնի դիւանը, իբր գրութեանց նիւթը նախադասելով սովորական գործածուած լեզուին, որովհետեւ օտար լեզուներով գրութիւններն ալ անոր կը պատկանին ։ Սոյն դիւանը՝ որ Պատրիարքարանի գործառնութեանց մեծագոյն մասը կը կատարէ, կը հոգայ Խառն և Քաղաքական ժողովներու քարտուղարութիւնը, Տեսուչ Խորհրդոց և Հոգաբարձութեանց և Խնամակալութեանց քարտուղարութիւնները, ատոնց ամենուն ատենագրութիւնները, ժողովական որոշմանց թղթակցութիւնները, Պատրիարքական մասնաւոր որոշմամբ ըլլալիք գրութիւնները, տեսակ տեսակ հրաւիրագրերը, և որ աւելին է, կը կատարէ եւս վարչական խնդիրներու հետազօտութիւնները և ուսումնասիրութիւնները ։

Յարաբերական դիւան անունը տրուեցաւ օսմաներէնի դիւանին՝ դարձեալ աշխատութեան նիւթէն առնելով անունը և ոչ լեզուէն, քանի որ օրինական և յարաբերական գործերու հետազօտութեանց, բաղդատութեանց, վիճողութեանց և ուսումնասիրութեանց աւելի օսմաներէնէ շատ աւելի հայերէն գրութիւններով կը զբաղի սոյն դիւանը ։ Նա է որ կը խմբագրէ և վայելուչ գեղագրութեամբ կ'ընդօրինակէ և տոմարի մէջ կ'արձանագրէ պետական ամէն պաշտօնատուններու տրուելիք ուղերձները, խնդրագրերը, աղերսագիրները, տեղեկագիրները, ծանուցագիրները և վկայագիրները ։

Արձանագրութեան դիւանի կազմութիւնը ի նորոյ հաստատուեցաւ, դիւաններու պատկանեալ բոլոր թուղթերու արձանագրութիւնը, կիրառութիւնը և պահպանութիւնը ապահովելու համար ։ Արձանագրութեան համար նոր և կանոնաւոր տոմարներ պատրաստուեցան, և ամէն արձանագրեալ թուղթի վրայ նշանակուելիքները որոշ և դրոշմուոր ձեւի վերածուեցան, թուղթերու ձեռքէ ձեռք անցումներն ալ պաշտօնական արձանագրութեան ենթարկուեցան, և պահպանութեան ձեւը աստիճանաբար արձանագրութեան դիւանին և փոքր թղթադարանին և մեծ թղթադարանին վրայ բաշխուեցաւ ։ Սոյն այս դիւանին յանձնուեցաւ Պատրիարքարանի ուրիշ աւանդներն ալ պահպանել, և իրենց խնդիրներէն լուր ուզողներուն պատասխանել, և կամ խնդիր առաջարկողները նախապէս լսել և հրահանգել ։

Ազգահամարի դիւան կազմուեցաւ անցագրատուն կոչուածը, որովհետեւ լոկ անցագիր տալը չէր նորա ձեռնհասութիւնը, այլ և տաուծախի ծանուցագիրներ, վկայագիրներ, կերպ կերպ վաւերագիրներ, ազգահամարի ցուցակներ, ազգահամարի վերաբերեալ հետազօտութիւններ և այլ նմանօրինակ վկայագրոց և հետազօտութեանց և վիճակագրութեանց գործեր նոյն դիւանին կը պատկանին ։

Ելեւմտից դիւանը փոխանակեց դադրեալ Ելեւմտից տեսչութիւնը, և անոր մէջ ամփոփուեցան գանձումներու, վճարումներու և ծախքերու, եւս և արկղակալութեան և համարակալութեան գործերը ։ Նոյն դիւանի յանձնուեցան եւս մասնաւորներու կողմէ Պատրիարքարանէն խնդրուած կամ Պատրիարքարանի յանձնուած ամէն դրամական և ժառանգական գործողութիւնները, հետամուտ լինելով, քննելով և յղելով ըստ պատշաճի ։

Այս վեց դիւաններէն զատ կան եւս հետեւեալները. Գործակատարութեան դիւանը, որ պաշտօնական թուղթերուն և յարաբերութիւններուն ետեւէն պարտաւոր է պաշտօնատուններ երթեւեկել, այլ և իր գործողութեանց արդիւնքը գրաւոր հաղորդել, և զանազան խնդիրներու նկատմամբ հետազօտութիւններ և դիտողութիւններ և ուսումնասիրութիւններ կատարել ։

Անձնական դիւանը, որ Պատրիարքին մասնաւոր հրամանին համեմատ ամէն տեսակ գրութիւններ կը կատարէ, և մասնաւոր շնորհաւորութեանց ու շնորհակալութեանց նամակները կը գրէ և կրօնական դիւանին կ'օժանդակէ ։

Փոխանորդարանի դիւանը, որ Փոխանորդին մասնաւոր հրամանին ներքեւ, քահանաներու, թաղերու և ուրիշներու հետ թղթակցութիւններ կը գրէ, ամուսնական խնդիրները կը նայի և իբր Կ. Պոլսոյ առաջնորդարան՝ տեղական առձեռն գործերով կը զբաղի ։

Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ Սրբազան՝ ընկերակցութեամբ գործակատար Արիս էֆ.ի՝ յառաջիկայ երկուշաբթի Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ այցելութեան կ'երթայ Յունաց Ս. Պատրիարքին, Հայ Հռոմէականաց Ս. Պատրիարքին և Պուլկարաց Ս. Էկզարքին, Ծնունդի տօնը շնորհաւորելու ։

— Դաստիարակչական Խորհուրդը երէկ գումարում մը ունեցաւ Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Փոխանորդ Սրբազանին ։ Երեք անդամներ միայն ներկայ էին. Տ. Արիստակէս քհնյ. Հիսարեան, Տօքթ. Ալլահվէրտի էֆ. և Կարապետ էֆ. Այճեան ։ Խորհուրդը ստորագրեց ամուսնական երեք տեղեկագիրներ՝ Կրօն. Ժողովին մատուցանելու համար, և իր յառաջիկայ նիստին նկատողութեան առնելիք խնդիրներուն վրայ խորհրդակցութիւն մը կատարելէ ետքը, նիստերը դադրեցուց Ծնունդի տօնին առթիւ ։

—Ուսումնական Խորհուրդը իր շաբաթական նիստը գումարեց երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ և զբաղեցաւ մասնաւորապէս, քննութեան և վաւերացման համար ներկայացեալ դասագրոց խնդրով ։ —1. Ասկէ առաջ Խորհրդոյ քննութեանը ներկայացուած էր ուսուցիչ Մինասեան էֆ. Թադադեանի կողմէ պատրաստուած Գանձ ոսկեղէն դպրութեան անուն ձեռագիր դասագիրք մը. յիշեալ ձեռագիրը կանոնական քննութեան ենթարկուած և տեղեկագիրն հասած ըլլալով, Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ և քննիչին յայտարարութիւններէն հասու եղաւ որ գործը ընդհանուր կերպով խղճի մտօք պատրաստուած էր և նպատակայարմար դասագիրք մը կրնար ըլլալ հին հայերէնի նախակրթական ուսուցման համար. միայն թէ, ինչ ինչ դիտողութիւններ յայտնուած ըլլալով, Խորհուրդը որոշեց նոյն տեղեկագիրը հաղորդել հեղինակին՝ որպէս զի ըստ այնմ կարեւոր սրբագրութիւնը կատարէ և ներկայացնէ Խորհրդոյ ի պարտ ու պատշաճ տնօրինութիւն ։—2. Նոյնպէս ասկէ առաջ Խորհրդոյ քննութեան և վաւերացման ներկայացուած էին կարգ մը դասագրքեր ։ Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ այս անգամ անոնց մասին հասած քննութեանց տեղեկագրութիւնները և ընթերցել յետոյ զանոնք, վաւերեց Օսմ. Տաղաչափութիւն անուն գիրքը, իբրեւ դասագիրք օսմաներէնի ուսուցման, նկատելով որ անոր ամբողջը՝ որ կը բաղկանար թուրքերէնէ, պարսկերէնէ և արաբերէնէ, արդէն վաւերացեալ էր նախապէս ։ Իսկ պարտաւորեցաւ անհետեւանք թողուլ «Երկրորդ Փունջ» անուն գիրքը, որու նկատմամբ ինչ ինչ դիտողութիւններ ներկայացուած էին, և որոշեց նոյն տեղեկագիրը հաղորդել հեղինակին, կրկին տպագրութեանը ատեն ըստ այնմ հարկ եղած սրբագրութիւնները կատարելու և այնպէս ներկայացնելու համար ։ Բ. Նոյնպէս չկրցաւ վաւերացնել Տիկին Սաթենիկ Տէր Բարթողի կողմէ ֆրանսերէն ուսուցման համար պատրաստուած Նուվէլ մէpus, ալֆապէ Ֆրանսէ և ընթերցանութեան համար Տէռնիէռ լիվռը անուամբ երկու գրքերը, քննիչին կողմէ տեղի ունեցած դիտողութեանց վրայ և որոշեց նոյն գրքերը վերադարձնել հեղինակին, որպէս զի նոր տպագրութեան առթիւ նշանակեալ սրբագրութիւնները կատարէ և ձեռագիրը այնպէս ներկայացնէ ։—3. Նոյնպէս չկրցաւ վաւերացնել Պատկերազարդ Այբենարանը, քանի որ այն ուրիշ բան չէր, բայց եթէ մինչեւ հիմա հրատարակուածներու կրկնութիւնը, և թէ մանկավարժական ուղղութեամբ պատրաստուած չէր ։

—4. Որոշեց նոր քննութեան մըն ալ ենթարկել «Համառօտ պատկերազարդ Իրաւագիտութիւն» գիրքը և յետ այնորիկ տնօրինել պարտ ու պատշաճը։— Խորհուրդը յառաջիկայ տօնական օրերուն առթիւ դադրեցուց իր նիստերը։

—Իզմիրի Հոգաբարձու Որբանոցի մարմինը վերջերս ի նիստ գումարուելով՝ Առաջնորդ Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեանի նախագահութեամբ՝ որոշեր է վեց տարի եւս շարունակել Որբանոցը, որպէս զի այդ ժամանակամիջոցին մէջ սանուհիները կարենան հետեւիլ Ս. Հռիփսիմեանց վարժարանի դասընթացքներուն՝ բարձրագոյն կրթութիւն մը ստանալու և ապագային որ և է մասնաճիւղի մը հետեւիլ կարենալու համար։ Նոյն մարմինը որոշեր է նաև յառաջիկայ տարի Կ. Պոլիս ղրկել շրջանաւարտ որբուհիներէն երկուքը, որպէս զի հետեւին Բերայի Ազգասիրուհեաց հիւանդապահական դասընթացքին, զայն աւարտելէ ետքը երթալ պաշտօնավարելու համար Իզմիրի Ս. Լուսաւորչեան Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ։ Որբանոցին տարեկան 50 ոսկի ծախք պիտի յատկացուի, իր ունեցած պատրաստ դրամէն, իսկ մնացեալ բացը գոցելու համար պիտի դիմուի քաղաքին բարեսէր ազգայիններուն։ Տիկին Ս. Պալեօզեան անդամակցելով Հոգաբարձուին, ներկայ գտնուեր է վերեւ յիշուած գումարման և խնդրեր է Ս. Առաջնորդէն որ իր բարոյական ազդեցութիւնը ի գործ դնէ՝ երկսեռ Որբանոցները միացնելու և անոնց գոյութեան միջոցները ապահովելու համար։ Այս առթիւ, Տիկին Ս. Պալեօզեան խոստացեր է իր նիւթական և բարոյական աջակցութիւնը չի զլանալ յօգուտ նոյն Որբանոցներուն որոնց նուիրեր է 20 հատ գորգ։ Տիկին Զ. Թագթագեան եւս նուիրեր է որբուհիներուն հանդերձեղէնները։

ՀԱՅ ՀՈԳԵՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐ ՊԱՏՐԱՍՏԵԼՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

ՍԱՐԿԱՒԱԳԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Քրիստոնէական բոլոր Եկեղեցիները ուսեալ և իրենց կոչման արժանաւոր հոգեւորականներ պատրաստելու համար մեծամեծ զոհողութիւններ ըրած են դարեր շարունակ և մինչեւ այսօր ալ ամէն Եկեղեցւոյ համար նոյն խնդիրը կենսական կարեւորութիւն ունի։ Մեր մէջ արժանաւոր հոգեւորականներ պատրաստելու խնդիրը առաջին անգամ լուրջ կերպով յուզեր է Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ, Յոյն ու Ասորի լեզուն ու գրականութիւնը ուսուցանելով հայ պատանիներուն և նոյն իսկ քուրմերուն զաւակները հոգեւոր ասպարէզի համար նախապատրաստելով։ Գրիգոր Լուսաւորչին յաջորդող Կաթողիկոսները մինչեւ Ներսէս Մեծ Հայրապետին գործը շարունակեցին։ Դ. դարուն մէջ Տարօն գաւառը հոգեւորական առաջնակարգ կեդրոն մըն էր։ Ամբողջ բարձրաստիճան հոգեւորականութիւնը Դանիէլ Ասորւոյ վերհսկողութեան ներքեւ գտնուող դպրոցներէն ելած էր։ Յովհաննու կամ Ս. Կարապետի վանքը Հայ Եկեղեցւոյ առաջին մեծ Դպրեվանքը եղաւ։

Ս. Ներսէսի օրով, հայ հոգեւորականութիւն պատրաստելու գործը հիմնովին բարեփոխուեցաւ և մեծ ծաւալ ստացաւ։ Աշտիշատի նշանաւոր եկեղեցական ժողովին մէջ Ս. Ներսէս և ժողովական Հայրերը որոշեցին որ ամէն Թեմերուն մէջ յունարէն և ասորերէն դպրութիւն ուսուցանելու համար դպրոցներ բացուին։ Ներսէս Մեծի և անոր ատորադասեալ եկեղեցականներու այս որոշման արդիւնքն է անշուշտ հայ վանականներու ուսման և գիտութեան անձնատուր ըլլալը և մասնաւորապէս իրենց ժամանակակիցները գերազանցելը։ Ներսէս Մեծի հիմնած հոգեւոր դպրոցներուն կը պարտինք անշուշտ հայ տառերուն գիւտը և ոսկեդարեան ճոխ գրականութիւնը։ Ս. Ներսէսի ուսեալ հոգեւորականներ պատրաստելու համար ըրած ջանքերը օրինակելի եղան ապագայ բոլոր մեծ հայրապետներուն համար։ Ս. Սահակ և Մեսրոպ Մաշթոց՝ տառերու գիւտէն ետքը ուղիղ և ընդունակ ու ջանասէր աշակերտներ ժողվեցին և զանոնք մարզեցին, ժամանակի պահանջից համաձայն, Ս. Գրոց վերաբերեալ աստուածաբանական և արտաքին փիլիսոփայական գիտութիւններով։ Դանիէլի դպրեվանքէն ետքը ամէնէն մեծ վանական դպրանոցը հիմնեցին Եպիփան (Յոյն) և Շաղիտա (Ասորի). ասոնց աշակերտող վանականներուն թիւը 500է աւելի էր։ Եպիփանէն ետքը առաջին անգամ հայ վանական մը, Գինդ, վանական մեծ դպրոց մը հիմնեց և բազմաթիւ աշակերտներ հասցուց։ Ս. Սահակի Կաթողիկոսութենէն առաջ արդէն ակումբներու մեծ ճգնական խստակեաց դպրոցի մը պէտն էր։

Ս. Սահակէն ետքը, կամ արդէն անոր ժամանակ, աշխարհական և կրօնական քաղաքակրթութեան ազդեցութեան տակ գտնուող հոգեւորականութիւնը տարբեր վայրերու մէջ պատրաստուեցաւ՝ Եդեսիա, Աղեքսանդրիա, Բիւզանդիոն եւ այլն։

Միջին դարուն մէջ հոգեւորականութիւն պատրաստելու համար ամէնէն աւելի հռչակուեցան Սանահինի և Հաղբատի և այլ վանքերը։ Ամէնէն աւելի հռչակաւոր գիտնականներ հասուցած է Տաթեւի դպրոցը, որուն մեծ վարդապետները հայ սքոլաստիկ գիտութեան ամէնէն փառաւոր ներկայացուցիչներն են. այսպէս է մանաւանդ Գրիգոր Տաթեւացին։ Վերջին տարիներուն մէջ որ և է Հայ Դպրեվանք մը նախկիններուն մեծ համբաւը չհանեց։ Մեր Կաթողիկոսարաններու կամ Պատրիարքարաններու դպրանոցները շատ նախնական էին և չէին կրնար օտար Եկեղեցիներու համանման հաստատութեանց հետ որ և է կերպով մրցիլ։ Մեր թէ՛ կուսակրօն և թէ ամուսնացեալ հոգեւորականները մեծ մասամբ «առ ոտս» կը պատրաստուէին։ Ներսէս Ե. Աշտարակեցի առաջին անգամ գեղեցիկ գաղափարը յղացաւ Թիֆլիսի մէջ հոգեւոր դպրոց մը հիմնելու 1815ին և անկէ ետքը երջանկայիշատակ Տ. Գէորգ Կաթողիկոս 1874ին հիմնեց Ս. Էջմիածնի Գէորգեան հոգեւոր Ճեմարանը։ Ներսիսեան դպրանոցին շրջանաւարտներէն շատեր քահանայ ձեռնադրուեցան։ Իսկ Գէորգեան հոգեւոր Ճեմարանին աշակերտները վերջին տարիներուն մէջ կուսակրօնութեան ասպարէզը ընդգրկեցին։

Թուրքիոյ Հայերուս համար առաջին կարեւոր Դպրեվանքը հիմնեց Տ. Օրմանեան Սրբազան՝ Արմաշի մէջ, հոն եղած դպրոցին ուսումնական ծրագիրը հիմնովին ընդլայնելով։ Տ. Դուրեան Սրբազան մեծ հմտութեամբ և հեղինակութեամբ շարունակեց Տ. Օրմանեան Սրբազանի գործը։ Այժմեան վանահայր Տ. Թորգոմ Ծ. Վարդապետը վերոյիշեալ երկու Սրբազաններուն աշակերտն է, ինչպէս Տ. Մեսրոպ Վ. Նարոյեան, դպրոցին արժանաւոր ներքին տեսուչը։ Այսօր և վաղը հինգ նոր անդամներ ալ պիտի աւելնան Արմաշական կուսակրօն հոգեւորականներու շարքին վրայ։ Կը մաղթենք որ նորընծաները իրենց քանի մը հին միաբանակիցներու փառամոլութենէն խորշելով, ճշմարիտ գնահատութիւնը՝ իրենց հոգեւոր պաշտօնի պարտուց անթերի կատարմանը մէջ փնտռեն։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն դեկտ. 30)

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 31 դեկտ. — Կիներու ասոմբսիոնիստ միաբանութիւնը նախագահ Պ. Ֆալլիէռի հրամանով և կրթական նախարար Պ. Պրիանի միջոցաւ լուծուած է։ «Բօնկրէկասիօն տէ տամ տը լ'Ասոմբսիօն» կաթոլիկ Եկեղեցւոյ ամէնէն մեծ միաբանութիւններէն էր և Բարիզի ամէնէն հարուստ թաղերէն մէկուն մէջ կը գտնուէր Միաբանութեան կեդրոնական չէնքը։ Նախագահ Պ. Ֆալլիէռ իր հրամանագրին մէջ կը յայտարարէ որ Ասոմբսիոնիստները կրթութեամբ և դաստիարակութեամբ կը զբաղէին, բայց հիւանդներ երբեք չէին խնամեր։ Միաբանութիւնը մինչեւ հիմա ֆրանսական կառավարութեան և պաշտօնեաներուն պատուէրներուն դէմ յամառ ընդդիմութիւն ցուցուցեր է և մինչեւ այսօր հանրային օգտակար գործունէութիւն մը չէ ունեցած։

Բօնկրէկասիօն տէ տամ տը լ'Ասոմբսիօն հիմնուած է 1856ին, երբ 50,000 քառակուսի մէթր տեղ գնուեցաւ այն դղեակին հետ միասին, ուր բնակած է Թիէռ։ Այսօր այս գետինը միայն 15 միլիոն ֆրանք արժէք ունի։ Այս ասոմբսիոնիստները ամբողջ աշխարհի ազնուականութեան համար աղջկանց բարձր դըպրոց մը կը պահէին։ Ֆրանսայի մէջ հազիւ թէ կարելի է ազնուական ընտանիք մը գտնել որուն մէկ կամ մէկ քանի աղջիկները Ասոմբսիոնիստ մայրապետներու դպրոցին մէջ դաստիարակուած չըլլային։ Քանի մը տարի առաջ Բօնկրէկասիօնի մասին շատ խօսուեցաւ, որովհետեւ երիտասարդ Ջիլիյի մը իր ամբողջ հարստութիւնը, 60 միլիոն ֆրանք կտակեց Ասոմբսիոնիստ մայրապետներու ներկայացուցիչ Ռօլան Կօսըլէնի. Վարչապետ Պ. Քոմպ ստիպեց զՌօլան ժառանգութենէ հրաժարելու, և 60 միլիոնը մնաց Քուշէնիոյ ընտանիքին, որուն մէկ անդամն էր վերոյիշեալ երիտասարդ Ջիլիյին։

—Ֆրանսայի քաղաքապետներէն ոմանք որոշեցին մինչեւ բաժանման օրէնքին գործադրութիւնը եկեղեցական զանգակահարութիւնը արգիլել։

Մատրիտէն կը հաղորդուի թէ սպանիական կառավարութիւնը Ֆրանսայի մէջ եկեղեցական պայքարին առթիւ Վատիկանի ուղղած ծանուցագրին այնքան վերապահութեամբ պիտի պատասխանէ, ինչպէս ուրիշ կաթոլիկ պետութիւններ ըրած են։

Լէոն ԺԳ.ի ոսկերատեաց Լադերան փոխադրութեան օրը տակաւին չէ ճշդուած։ Կը հաղորդուի թէ յիշեալ ոսկերատեաց փոխադրութեան արարողութիւնները բոլորովին մասնաւոր շրջանակի մը ներկայութեան տեղի պիտի ունենայ։

Մատրիտէն կը հեռագրուի թէ Սպանիոյ կղերին ամէնէն նշանաւոր անդամներէն մէկը մոնսէնեօր Քասաէլաղդէ, որ հազիւ յիսուն տարեկան կայ, կաթուածահար եղած է։ Քասաէլաղդէ եկեղեցական պերճախօսութեան ամէնէն նշանաւոր ներկայացուցիչներէն մէկն էր, և երբ հեղինակութիւն ճանչցուած էր աստուածաշնչական մեկնութեանց տեսակէտով։

ՊԱՊԻՆ ՄԷԿ ՆԱՄԱԿԸ

Կարտինալ արքեպիսկոպոս Տօքթ. Կրուշա, Ծնունդի տօնին առթիւ Պապին նամակ մը գրելով, Եկեղեցւոյ ներկայիս Ֆրանսայի մէջ ունեցած տխուր վիճակին վրայ խօսած էր, որուն պատասխանելով Պապը հետեւեալը գրած է կարտինալին.—

«ՈՂՋՈՅՆ ՄԵՐ ՍԻՐԵԼԻ ԶԱՒԿԻՆ ԵՒ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ. — Մարդկային ընկերութեան մէջ տեղի ունեցած կործանարար պարագաներու բերմամբ, որոնց կ'ենթարկուի դժբախտաբար կաթոլիկ Եկեղեցին, ի սրտէ կը փափաքիմ որ արդարութեան արեւը ծագի և յաւիտենական լոյսը հանդարտեցնէ ալեկոծումը և Պետրոսի նաւն ալ ապահով նաւահանգիստը առաջնորդէ։ Այդ բաղձանքները մեզ, որ Պետրոսի ներկայացուցիչ ենք, վերին աստիճանի գոհութիւն կուտան։ Երանի թէ Յիսուս Մանուկը այժմ տար անոնց և փրկարար յաջողութիւններ պարգեւէր։ Բարեպատեհ առիթէն կ'օգտուինք, մեր մասնաւոր բարեացակամութեան զգացումները, զորս քեզ և քու հօտիդ համար կը սնուցանենք, այսու արտայայտելու և այս մասին երբ ամէնէն ապահով գրաւականը կը հաղորդենք մեր սիրազեղ առաքելական օրհնութիւնը։» ՊԻՈՍ Ժ.

ՖՐԱՆՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 31 դեկտ. — Լաւատեղեակ շրջանակներու մէջ կը վստահեցնեն որ Մատրիտի դեսպան Պ. Ռանպօ Պերլինի պիտի փոխադրուի Պ. Պիհուի տեղ։ Մատրիտի դեսպան պիտի անուանուի Պ. Ժօրժ Լէկ, որ Լօ-է-Կարօն նահանգին երեսփոխանն է։ Պ. Լէկ Ռիպոյի դահլիճին ներքին գործոց նախարար և Վալտէք-Ռուսոյի ու Շառլ Տիւպիւի դահլիճներուն մէջ կրթական նախարար եղած է։ Վիեննայի ֆրանսական դեսպան պիտի նշանակուի այնպիսի անձ մը որ երկար ատեն արտաքին գործոց նախարարութեան մէջ պաշտօնավարած է և այժմ հիւսիսային մեծ ժողովուրդներէն մէկուն մայրաքաղաքին մէջ Ֆրանսայի դիւանագիտական ներկայացուցիչն է։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԳ, 30 դեկտ. — Պաշտօնական զեկուցագիր մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ Ռուսիոյ և Ճապոնի միջեւ կնքուելիք առեւտրական դաշնագրի մասին.— «Բորդսմութի խաղաղութեան դաշնագրին համաձայն՝ Ռուսիոյ և Ճապոնի միջեւ կնքուելիք առեւտրական դաշնագիրը հիմնուած պէտք է ըլլայ 1895ի առեւտրական համաձայնութեան վրայ, որ եթէ պատերազմ չըլլար մինչեւ 1911 պիտի շարունակուէր։ Ճապոնի այս առաջարկութիւնը ընդունեց Ռուսիա, առանց որ և է նոր պահանջ մը ընելու։ Ճապոն, ընդհակառակը այժմ կը պահանջէ որ ոչ միայն 1904էն մինչեւ 1906 Ռուսիոյ օտար տէրութեանց շնորհած բոլոր իրաւունքներն ու արտօնութիւնները իրեն ալ շնորհուին, այլեւ քանի մը նոր պահանջներ կ'ընէ, որոնք պատերազմի հետեւանօք առաջ եկած կացութեան արդիւնք կը համարուին։ Որովհետեւ Բորդսմութի խաղաղութեան և 1895ի դաշնագրի համաձայն Ճապոն Ռուսիոյ համար ամէնէն նպաստաւորեալ տէրութեանց շարքը դասուած է, այս պատճառաւ դժուար չպիտի ըլլայ Ճապոնի բաղձանքը կատարել։

Այժմ դժուարութիւն պատճառող խնդիրները Ճապոնի նոր պահանջումներն են, այսինքն Սունկարի գետին վրայ նաւարկութիւն, անցագիր տալու դիւրութիւն այն Ճապոնցիներուն որոնք ասիական Ռուսիա կը ճամբորդեն և վերջապէս Մանչուրիոյ սահմանագլուխին վրայ առեւտրական և մաքսային արտօնութիւններ։ Այս տնտեսական ու քաղաքական խնդիրներով երկու ազգերու ներկայացուցիչներէն կազմուած յանձնաժողովը դեռ չզբաղեցաւ։ Այս բոլոր խնդիրները չուտափոյթ կերպով կը լուծուին, եթէ Բորդսմութի դաշնագիրը ուղիղ մեկնուի։

Բորդսմութի դաշնագրին 11րդ յօդուածին համաձայն Ռուսիա իրաւունք տուաւ Ճապոնի Օխոցք և Պերինկեան ծովերու եզերքներուն քով ձկնորսութեամբ զբաղելու։ Ռուսիա լաւ ըմբռնելով թէ այս խնդիրը մեծ կարեւորութիւն ունի իր արեւելեան սահմաններու ապագայ տնտեսական զարգացման հետ, չկրցաւ ընդունիլ Ճապոնի ըրած քանի մը առաջարկները։ Երեք ամիսէ ի վեր բանակցող ռուս-ճապոնական յանձնաժողովը փոխադարձ զիջումներ ընելով 1895ի դաշնագրին Ռուսերուն Ճապոնի մէջ և Ճապոնցիներուն Ռուսիոյ մէջ շնորհուած արտօնութիւնները ընդունէր է։ Ճապոնցիները իրաւունք ունին Ռուսիոյ մէջ առեւտուրով և նաւարկութեամբ զբաղելու և կալուածներ ունենալու միւս օտարահպատակներուն պէս։

ԹՈՔԻՕ, 29.— Ճապոնի կայսրը գահաճառով մը բացաւ Ճապոնի երեսփոխանական ժողովը և յայտարարեց որ Ճապոն բոլոր մեծ տէրութեանց հետ բարեկամական յարաբերութիւններ կը մշակէ։ Կայսրը շեշտեց որ երկրին ինքնապաշտպանութիւնը լրացնելու համար դեռ զոհողութեանց պէտք կայ։ Երեսփ. ժողովն ու Ծերակոյտը բուռն ոգեւորութեամբ ընդունեցին գահաճառը և նիստերը դադրեցան մինչեւ յունուար 21։

—Ճապոնի կայսրը առաջին կարգի ծառայութեան շքանշաններ տուաւ մարաջախտ Օյամայի, Նոճիի, Քուրօքիի և Թօկօյի։ Կ'ըսուի թէ բազմաթիւ այլ պաշտօնեաներ եւս շքանշաններու պիտի արժանանան։

ՌՈՒՍԻԱ

ԶՕՐԱՎԱՐ ՔՈՒՐՈՊԱԹՔԻՆ

Ծայր. Արեւելեան ռուս բանակին նախկին սպարապետ զօրավար Քուրոբաթքին որ Մանչուրիայէ վերադարձէն ի վեր իր ագարակին մէջ կը մնար և ռուսեւճապոնական պատերազմին վրայ ընդարձակ գործ մը կը պատրաստէր, անցեալ շաբթու Բեդերսպուրկ դարձաւ։ Կայարանին մէջ ընդունեցին զինքը ընդհանուր սպայակոյտին պետը և բարձրաստիճան բազմաթիւ զինուորականներ։ Քուրոբաթքինի վերոյիշեալ երկասիրութիւնը, որ ֆրանսական լրագրաց Բեդերսպուրկէ առած լուրերուն նայելով գրաւուած է կառավարութենէն, կը բաղկանայ չորս հատորէ, որոնց մէջ կը գտնուին բազմաթիւ վաւերագրեր ռուսեւճապոնեան պատմութեան վրայ։

ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ

Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարար Պարոն Էրէնթալ, Հռոմի աւստրիական դեսպան կոմս Լիւցովի միջոցաւ նոր տարին շնորհաւորեց Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տիթթոնիի և շնորհաւորեց զինքն այն պատուանշանին համար զոր Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը նուիրեց անոր։ Պարոն Էրէնթալ սրտագին շնորհաւորութիւններ ըրաւ նաև գերման վարչապետ Պիւլով Իշխանին, խնդրելով որ Նոր Տարւոյ առթիւ Վիլհէլմ կայսեր մատուցանէ իր յարգալիր բարեմաղթութիւնները։

Պարոն Էրէնթալ Նոր Տարւոյ շնորհաւորութիւններ ընդունեց նաև Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսքիէ, Ռումանիոյ վարչապետ Պ. Քանթաքուզէնէ և Պուլկարիոյ արտաքին գործոց նախարար Տօքթ. Ստանչօվէ։

Պերլինի մէջ դեսպանական մարմինն Ամանորի շնորհաւորական այցելութիւնները, վերջին անգամ ըլլալով, Իտալիոյ դեսպան կոմս Լանցա ընդունեց, իբրեւ երեցագոյն անդամ դեսպանական մարմնոյն։ Կոմս Լանցա, ինչպէս յայտնի է, մօտերս կը մեկնի Պերլինէ, որով նոյն մարմնոյն երեցագոյն անդամը կ'ըլլայ աւստրօ-հունգարական դեսպան Պ. Ճէկէնի Մարիչ, որ 14 տարիէ ի վեր կը վարէ այդ պաշտօնը։

Վիլհէլմ կայսրը երեքշաբթի օրը Նոր Տարւոյ առթիւ, ընդունեց, պալատականներէն ետքը, դեսպանները, վարչապետը ու նախարարները։ Երեկոյին այցելեց դեսպաններուն։

Ֆրանսայի Նախագահ Պ. Ֆալլիէռ ընդունեց դեսպանական մարմինը և Իտալիոյ դեսպան Պ. Թօռնիէլլին, իբրեւ երեցագոյն անդամ դեսպանական մարմնոյն, բանախօսութիւն մը ընելով ըսաւ թէ շատ լաւ կ'ընթանայ խաղաղութեան և համաձայնութեան այն քաղաքականութիւնը զոր դեսպանական մարմինը կը վարէ ֆրանսական կառավարութեան հետ համերաշխութեամբ։ Պ. Ֆալլիէռ պատասխանելով, գոհունակութիւն յայտնեց քաղաքակրթութեան յառաջդիմութեան համար դեսպանական մարմնոյն կողմէ եղած ջանքերուն։

ՊԻԶՄԱՐՔԻ ԴԱՄԲԱՆԸ

Պիզմարքեան դամբանը, զոր Վիլհէլմ կայսրը պատրաստել տուաւ յանուն գերման առաջին վարչապետին, աւարտեցաւ և այս օրերս պիտի փոխադրուի Պերլինի մայր եկեղեցւոյն յիշատակարաններու մատուռին մէջ։

ՄԱՐՈՔ

Դեկտեմբեր 31ին, նախապէս որոշուածին համաձայն, Մատրիտի արտաքին գործոց նախարարութեան չէնքին մէջ տեղի ունեցաւ Ալճեզիրասի պայմանագրին վաւերացումը բոլոր ստորագրող պետութեանց ներկայացուցիչներուն կողմէ. ուսկից վերջը դիւանական արձանագրութիւնները սկսան կարդացուիլ։ Վաւերացման ձեւակերպութիւնէն վերջը հացկերոյթ մը տրուեցաւ, որուն առթիւ Սպանիոյ նախարարապետը բոլոր ստորագրող պետութեանց վեհապետներու եւ նախագահներու կենացը բաժակ առաջարկեց։ Ալմոտովար կոմսին յիշատակին յարգանք մատոյց և գոհունակութիւն յայտնեց որ Սպանիա եւս իր բաժինը ունեցած է Մարոքի ապագային բարւոքման մէջ։ Գերման դեսպանը պատասխանելով Սպանիոյ նախարարապետին բաժակաճառին, բաժակ պարպեց Ալֆոնս Թագաւորին կենացը և սպանիական ազգին բարգաւաճման համար։

—Թայմզի Թանժէրի թղթակիցը կը գրէ թէ Էրայսուլիի ազդեցութիւնը բոլորովին ջնջուած է և թէ ֆրանսական ու սպանիական մարտանաւերուն Թանժէրի առջեւ ներկայութենէն էր որ Մարոք լրջօրէն գործի ձեռնարկեց։

—Մատրիտի Լիպերալ թերթին կը հեռագրուի թէ Էրայսուլի բոլորովին յուսահատած է և Ազտէս Սէլամի մէջ շէնք մը ապաստանած է։

—Արզիլայի շրջակաները գտնուող բազմաթիւ բնիկներ պատերազմական նախարար էլ-Հէպպաշի հպատակութիւն յայտնեցին։

ՔԱՐՈՒԶՈՅԻ ՎՃՌԻՆ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒՄԸ

Իտալացի նշանաւոր Թէնոր Քարուզօ ասկէց առաջ կնոջական խնդրոյ մը հետեւանքով ամերիկեան դատարանի կողմէ տասը տոլար տուգանքի դատապարտուած և վերաքննութեան դիմած էր. վերաքննիչ ատեանը հաստատեց նախադատ ատեանին վճիռը։ Քարուզօ նորէն վերաքննութեան դիմեր է։

ԿԱՐՈԼ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՅԻՍՆԱՄԵԱՅ ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ

Դեկտ. 31ին Պուքրէշ ժամանեց գերման զինուորական պատգամաւորութիւն մը, կազմուած նոր զօրագունդերէ, որոնց մէջ Կարոլ Թագաւորը ծառայած էր ասկէց յիսուն տարի առաջ երբ տակաւին ռումանական գահը չէր բարձրացած։ Գերման պատգամաւորութիւնը յանուն Վիլհէլմ կայսեր, շնորհաւորեց Կարոլ Թագաւորին յիսնամեայ զինուորական տարեդարձը։ Ի պատիւ գերման զինուորական պատգամաւորութեան, զինուորական հանդէսներ կատարուեցան և սեղան տրուեցաւ, Կարոլ Թագաւորին նախագահութեամբ։

Գերման կայսեր կողմէ պատգամաւորութիւն մը ղրկուած ըլլալը ապացոյց մը կը նկատուի թէ գերման և ռումանական արքունեաց միջեւ եղած արտաքին յարաբերութիւնները ա՛լ աւելի մտերմական դարձած են, բան մը որ Պիւլով Իշխանին և Պուքրէշի գերման դեսպանին ջանքերուն վերագրելի է։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԹԱՆԺԷՐ, 4 յուն. — Մարոքի կանոնաւոր զինուորները կը յառաջանան դէպ ի Զինաթ, ուր կը գտնուի Թանժէրի նախկին կառավարիչը։

ԺԸՆԵՎ. — Զուիցերիոյ կառավարութիւնը զուիցերիական ոստիկանութեան քարտուղար Պ. Մուլլէրը Մարոքի ոստիկանութեան ընդհանուր քննիչ նշանակեց

ՓԱՐԻԶ. — Պ. Ֆիլիբ Քրոզիէ, Ֆրանսայի նախկին արարողապետը և հիմա Տանըմարքայի մէջ դեսպան, Վիեննայի դեսպան պիտի առաջարկուի։

—Բարլինի շրջակայքը, Վիլլըֆիլէի մօտ, մենամարտ մը տեղի ունեցաւ երկու սպաներու միջեւ՝ Պ. Պ. Սբիցէր և Անտրէ։ Առաջինը փորէն վիրաւորուեցաւ։

ՀՌՈՄ. — Վատիկան կը յայտարարէ թէ Ֆրանսայի կառավարութեան կը թողու ամբողջ պատասխանատուութիւնը՝ պաշտօնագիրներու յայտնուելուն, Բարիզի պապական նուիրակութեան պաշտօնատան մէջ գրաւուած և ուրիշ տէրութեանց վերաբերող։

— Ամալֆիի նաւահանգիստը կործանեցաւ բուռն փոթորիկէ մը։

— Նշանաւոր դերասանուհի Էլէոնորա Տուզէ ծանրապէս հիւանդ է։

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԳ.—Զինքի բուռն փոթորիկ մը պատճառ եղաւ հարիւր վաթսուն հոգիի մահուանը։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Թոբէքայի երկաթուղիի արկածէն յիսուն հոգի մեռան։

ՎԻԵՆՆԱ.—Պուքրէշի թագաւորական Խորհուրդին կողմէ պատուիրակութիւն մը յունուար 15էն 20 Վիեննա պիտի ժամանէ՝ քաղաքապետ Պ. Քուլբրէնի առաջնորդութեամբ, անցեալ յունիսին Վիեննայի քաղաքապետ Տօքթ. Լուէկէրի կողմէ տրուած այցելութեան իբրեւ փոխադարձութիւն։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերմանիոյ պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ Վիլհէլմ կայսրը Կարմիր Արծիւ պատուանշանի երկրորդ կարգը տուած է հազարապետ Սըր Ճոն Մաքսուէլի, գնդապետ Մէյսէրի և երրորդ կարգը՝ Մըրրէյ հազարապետին, որոնք Քօննօթի դուքսին հետ գտնուած էին անցեալ սեպտ.ին կատարուած զօրահանդէսներուն։

ԼՈՆՏՈՆ.—1908ին կազմակերպուելիք ֆրանսական արուեստահանդէսին տեղւոյն բացումը կատարուեցաւ։

— Թրիպիւնա նշանաւոր յօդուած մը կը հրատարակէ Մանշի տակէն թունելին համար։

—Անգլիա ու Սերպիա, արժէքաւոր նիւթերու ուղղակի փոխադրութեանց համար, պայմանագրութիւն մը կնքեցին՝ 1907 յունուար 1էն սկսեալ։ Այդ փոխադրութիւնը մինչեւ հիմա Զուիցերիոյ թղթատարական վարչութեան միջոցաւ կը կատարուէր։ Նոր կարգադրութեան համաձայն, թղթատարական փոխանակութիւնը ուղղակի Լոնտոնի ու Պէլկրատի միջեւ պիտի կատարուի, որով նամակները եւայլն աւելի կարճ միջոցի մը մէջ պիտի փոխադրուին։

ՄԱՏՐԻՏ.— Պ. Ժիւլ Քամպօն, որ Պերլինի ֆրանսական դեսպան կարգուած է, ճամբայ ելաւ։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Ֆրանսայի ու Սերպիոյ միջեւ կատարուած բանակցութիւնները, առեւտրական համաձայնութեան մը մասին, աւարտեցան։

—Դատական նախարար Պ. Վէլնիչի հրաժարականը ընդունուելով անոր յաջորդեց երեսփոխան Պ. Թրիֆքովիչ։ Կ'ըսուի թէ Պ. Վէլնիչ Բարիզի դեսպան պիտի կարգուի։ Պ. Նովաքովիչ հանրօգուտ շինութեանց նախարար կարգուեցաւ Պ. Ստանքովիչի տեղ։

ՉԷԹԻՆԷ.—Սեւ Լերան Միլէնա իշխանուհին որ երեք ամիսէ ի վեր հիւանդ էր, մէկ քանի օրէ ի վեր աւելի լաւ է։ Ցաւերը նուազած ըլլալով, իշխանուհին երեւնալ կրնայ անկողնէն ելլել։

ՄԱՏՐԻՏ.— Պատերազմական նախարարը հրամայեց որ Մարոքի ոստիկանութեան մէջ մտնելիք սպաները յունուար 7ին գումարուին Մատրիտի մէջ, ուր ընդհանուր սպայակոյտին տրամադրութեան տակ գտնուին։

ՓԱՐԻԶ.— Կղերական ուսանողները սկսան հրաման ստանալ՝ իրենց զօրագունդերը երթալու։

ՀՌՈՄ.—Կարտինալները մօտերս պիտի գումարուին՝ Ֆրանսայի մէջ եկեղեցական տագնապին դիմադրելու միջոցներուն վրայ խորհրդակցելու համար։

ՓԱՐԻԶ.—Վատիկան հրամայեց ֆրանսական կղերին՝ շարունակել կրօնական արարողութիւնները եկեղեցիներուն մէջ, մինչեւ որ կրօնքին ազատ կիրառումը չխանգարուի։

ՎԻԵՆՆԱ.— Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կառավարութիւնը զինուորական մարմին մը ղրկեց աւստրօ-իտալական սահմանագլուխին վրայ, նոր շինուելիք ամրոցներու տեղը ընտրելու համար։

ՓԱՐԻԶ, 4 յունուար.— Թան կ'ըսէ թէ Վիեննայի ֆրանսական դեսպանութեան պաշտօնին համար առաջ բերուած և լրագիրներու մէջ հրատարակուած անունները սխալ են։

ԼՈՆՏՈՆ.—Մօռնինկ Բօսթ հեռագիր մը կը հրատարակէ՝ ծանուցանող թէ Տամբալաոսի մէջ հաշտութիւնը ստորագրուեր է։

ՊԵՐԼԻՆ.— Մէկ քանի լրագիրներ, իրենց սեղանաւորական բաժնին մէջ, կը քննեն Գերմանիոյ տնտեսական կացութիւնը, մասնաւորապէս ընելով անոր աննպաստ վիճակը։ Կ'ըսեն թէ ժամանակ է որ ճարտարարուեստը նուազեցնէ իր արտադրութիւնը, վասն զի հակառակ պարագային հետեւանքը շատ աննպաստ պիտի ըլլայ։ Կացութիւնը մանաւանդ այն պատճառաւ վրդովիչ է որ Գերմանիա պարտական է ֆրանսական պանքերուն, որոնք ահագին վարկեր բացած են անոր։

ՎԻԵՆՆԱ.— Երկաթուղիի մասնաւոր մէկ քանի ընկերութիւններ, պետական երկաթուղիներու օրինակին հետեւելով, հարիւրին երեսուն զեղչեցին արջառի և միսերու փոխադրութեան սակացոյցը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ խորհրդարանին նստաշրջանին յառաջիկայ բացման պահուն նախարարութիւնը Երեսփ. ժողովին պիտի առաջարկէ՝ դրական կերպով նուազեցնել Լորտերու ժողովին իրաւասութիւնները։

ՊԵՐԼԻՆ.— Տոյչէ Պանք տեղեկացուց Բէրլինի փոխառութեան ամբողջութիւնը։ Երկաթուղիի երեք միլիոն անգլ. ոսկիի փոխառութեան կնքումը, Տոյչէ Պանքի հետ, շատ հեռու կ'երեւայ

30 ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
Ն. Ա. ՍԱՐՐԻՍ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ
342, ՊԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, 342
Գլխարկչինութիւն, պճնէթըրի վերաբերեալ նիւթեր, արծաթեղէն առարկաներ, գոհարեղէն, մարօքենիէ առարկաներ, հոտեղէններ, ձեռնոց, հովանոց, չափկրուն, ճամբորդութեան և արուեստի ճոխ առարկաներ եւայլն եւայլն։
Իր բազմաթիւ յաճախորդները գոհացնելու համար՝ Պ. Սարրիս 30 օրուան համար բացառիկ զեղչ մը պիտի ընէ։
20 % արուեստի եւ Ֆանթէզի առարկաներու համար
15 % գլխարկներու համար
10 % պճնէթըրի վերաբերեալ առարկաներու համար
Ձեռնոցներուն վրայ զեղչ չկայ
ՍԵՂԱՆԱՆ ԱՌԻԹ
150 ղրուշէն աւելի գնում կատարողին պիտի նուիրուի ձեռքի կաշիէ պայուսակ մը, 30 ղրուշի արժէքով։
Հաշուընթացները ջնջուած են 30 օրուան բացառիկ վաճառման միջոցին։
6—8

Բարեկիրթ ընտանեաց կեանքի պատկեր, բոլորովին բարոյալից և հետաքրքրական, Ժիւլ և Էտմօն տը Կօնգուռ եղբարց նշանաւոր վէպը
ՌԸՆԷ ՄՕԲԸՌԷՆ
ԴԵՌԱՀԱՍ ՄԻՋԱԿՈՐԵԱՐԸ
մասնաւորապէս կը յանձնարարուի իբր դաստիարակութեան գիրք, որուն մէջ յուզուած են մանչ և աղջիկ զաւակներ կրթելու, օժտելու, ամուսնացնելու վերաբերեալ կարգ մը ընկերային և նիւթական հարցերը։ Արդի ժամանակաց ամէնէն ընտիր և հրահանգիչ վէպերէն մին որ Գրիգոր Մալխասի ճարտար գրիչէն յաջողապէս հայերէնի վերածուած եւ Մաթէոսեան ընտիր տպագրութեամբ 307 էջերէ բաղկացեալ ստուար հատորի մը մէջ լոյս տեսած է, կը ծախուի
10 դահեկանի
ՌՈՒԶԱՆԴԵԱՆ ԴՐԱՏԱՆ մէջ
Գալաթիա, Իզմիրլի Օղլու խան 7—8
Գրավաճառաց համար մասնաւոր զեղչ 12—2

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ Դեկտեմբեր 22/4 Յունուար

Օսմ. Քոնս. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	103 18
Ամէնէն բարձր գին	»	103 29
Ամէնէն վար գին	»	103 15
Բումէլի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	152 1/4
Ամէնէն բարձր գին	»	153 3/8
Ամէնէն վար գին	»	152 1/4
Թրամվայ	»	74 —

ԲԱՑՈՒՄ Դեկտեմբեր 23/5 Յունուար

Օսմ. Քոնս. Միացեալ 4 %		Օ. Ո.	103 22
» » » ժամը 7ին		»	103 23
Բումէլի Երկաթուղի		Ֆր.	152 1/4
» » ժամը 7ին		»	152 1/4
Քարափ Կ. Պոլսոյ	Գ. Կ.	»	439 —
Անատ. երկթ. Պարտթ. Ա. սերի		»	518 —
» » » Բ. սերի		»	516 —
» » բաժնեթուղթ		Ա. Ո.	18 62
Շիրքէթի Խայրիէ		»	41 50
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ		»	5 —
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		»	4 70
Օսմ. Ծխախոտ			20 05
Թրամուէյ բաժնեթուղթ			11 45
» ժուիսանս			6 70
» պարտաթուղթ			482 —
Թրամվայ		Ֆր.	76 1/2
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.			335 1/2
Պոլիս Փարա Այտըն			706 —
Մետալի պանքա		Օ. Ո.	6 —
Սալօնիկի պանքա			175 —
Մերսին Ատանա պրտղ.		Ա. Ո.	17 50
Քարասու առանձնաշնորհեալ			130 —
» սովորական			122 —
» 5 պարտաթուղթ			90 —
Քարափ Իզմիրի			596 —
Փոխառ. Հելլենական 5 %			265 —
Հելլենական պարգեւաւոր Թուղթ			436 —
» » »		Օ. Ո.	4 05
Լաւրիում		Ֆր.	150 —

ՍԹԻԼԱՆՑ

Օսմ. Միացեալ 1 օրուան	Օ. Ո.	1 50
» » 8 »		4 50
Բումէլի երկաթուղի	Ֆր.	1 —

Փոխ. Հրապարակ Օսմ. Պանքայի

	Գնում	Վաճառում
Լոնտոն 3 ամիս դրշ.	110 —	— —
» չէք »	110 —	110 12 1/2
Բարիզ 3 ամիս ֆր.	— —	— —
» չէք »	22 95	22 85
Պերլին մարք	18 65	18 60
Վիեննա քուրոն ֆիօրին	21 93	21 87

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Անգլիական ոսկի	դրշ.	109 38
Ֆրանսական »	»	87 08
Գերմանական 20 մարք	»	106 10
Բօլ Էմփէրիալ	»	90 20
Մէճիտի տարբերութիւն	»	107 28
Արծաթ մանրուք	»	104 —
Մեթալիք	»	100 20
Բումլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8 67

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 4 Յունուար

Միացեալ Օսմ. պրտղթ.) բաց.		Ա. Ո.	95 02
) գոց.		»	95 —
Բումէլի երկաթուղի		Ֆր.	154 75
Թրամվայ		»	79 —
Օսմ. Կայս. Պանքա		»	481 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ		»	460 —
Պոլիս Փարա Այտըն		»	706 —
Օսմ. մաքսատուն		»	— —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	Փ. Կ.	»	95 50
Փրէտի Լիոնէ		»	1223 —
Ռուսական 5 %		»	89 —
Իտալական Ռանթ		»	— —
Սպանիական արտաքին		»	95 82
Չէք Լոնտոնի վրայ		»	22 215
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի		»	— —

ԼՈՆՏՈՆ, 4 Յունուար

Միացեալ Օսմ. պարտք) բաց.		Ա. Ո.	93 75
) գոց.		»	93 87
Օսմանեան Կայս. Պանքա		»	17 12
Էժիփսիէն միացեալ		»	— —
Անգլիական քոնսոլիտէ		»	87 18
Հելլենական 5 % 1881	Փ. Կ.	»	52 75
» Մօնօփօլ		»	— —
Պուլկարական փոխառ. 1892		»	103 50
Ռանտ Մայնս		»	6 93
Ռուսական 4% 1888—1889		»	78 75
Ճապոնական 4 %		»	— —
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ		»	25 45
Դրամազեղչ		»	6 —

ՊԵՐԼԻՆ, 4 Յունուար

Օսմ. միացեալ		94 80
Ռուսական 4 % 1902	մարք	— —
Բումէլի երկաթուղի	»	148 —
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամսուան	»	20 245
Դրամազեղչ	»	— —

ՎԻԵՆՆԱ, 4 Յունուար

Բումէլի երկաթուղի	քուրոն	165 50
Վիեններ Պանք Ֆէրայն	»	562 75
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ	»	95 60
» Լոնտոնի վրայ	»	240 90
Ռուսական 5 % 1906	»	86 —
Օսմ. Ռէժի	»	425 70
Դրամազեղչ	»	— —

ՏԻՐՋԱՒԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ
ԼԱՔԹՕ-ՖՈՍՖԱԴ ՏԸ ԾՈՅՈՎ
VIN et SIROP de DUSART

Տիզաւի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆոսֆադ տը չօն ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։

Ոսկրաթեք տղոց ոսկորները կը չիտկէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և անշայիկ տղոց։

Ցըի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն վտխեր և աւելի կորովի տղաք կը ծնին։

Լաքթօ-ֆոսֆադը ստնտուներուն կաթը կը շատցունէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդզծմածման հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շատ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ Ա.

Գործակատար՝ Ժ. Պ. Տալէճեօ, Դալաթիա, Կ. Պոլիս։

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ Վ.ՃԱՐՈՒԱԾ 50,000,000 Տրախմի

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ գրասենեակներ՝ Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ կողմը Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Սելանիկ, Իզմիր, Պիրէոն, Բաղրաս, Վօլօ, Շիրա, Քալամաթա, Քանէ եւ Քանտիա (Կրէտէ)։

Դրամագլուխին և աւանդ ձգուած դրամին ու արժեթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 տրախմիի։

Աթէնքի Պանքան կը զբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով։ Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառքներու, արժեթուղթերու վրայ և Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը զեղչէ։

Աթէնքի Պանքան հաշուեբացումներ կը բանայ, չէքեր, վարկագիրներ կը հանէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու և արտասահմանի մէջ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրապարակին և թէ օտար հրապարակներուն վրայ, յաճախորդներուն շատ նպաստաւոր կերպով։

Շատ փոքր վարձքի մը փոխարէն՝ արժեթուղթեր կը պահէ, աւանդի ձեւով և ուղուած ատենը ետ առնելու պայմանով։ Ամէն կարգի կտրօններ կը գանձէ և զեղչի գործողութիւններ կը կատարէ։ Աթէնքի Պանքան հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղամուրի խուցեր, փոքր վարձքերով։

Աւանդի ճիւղ

Աթէնքի Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի դրամ և արժեթուղթ, սա տոկոսները վճարելով.

Ուզուած ատեն դրամ քաշելու պայմանաւ		3%
Վեց ամսուան	համար	3½%
Մէկ	» »	4 —
Երկու	» և աւելի	5 —

Աւանդ ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են։ Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 2ին և Յուլիս 1ին։

Մասնաւոր տետրակներ՝ 4% տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յաճախորդներուն մէջ փոքր դրամատէրեր ունենալով և փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, անոնց տրամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր աւանդներու տետրակներ, որոնց մէջ կրնան արձանագրել առ առաւելն 100 ոսկիի աւանդ գումար մը։ Այդ դրամը 4% տոկոս կը բերէ և մասնակի վճարումներ կը կատարուին, առնուազն 25 ղրուշ ոսկեդրամ։ 50—15

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Երեք ամիսը երկու անգամ եթ շոգենաւ Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Լուքանիա	12952	Սլավօնիա	10605
Քամբանիա	12950	Սիլվանիա	5598
Քարմանիա	20000	Ուլթօնիա	10402
Քարօնիա	20000	Պրէսիա	3500
Ումպրիա	8127	Վէրիա	3228
Էթրուրիա	811	Ֆավիա	2900
Լուզիթանիա	32500	Սիրիա	2950
Նորէթանիա	32500	Սիբրիա	2905
Սաքսոնիա	14280	Սարակօսա	2200
Իվէրնիա	14058	Ալեբբօ	2050
Քարբաթիա	13603	Շէրպուրկ	1620
Բանոնիա	9851		

Դիմել առ ՎԱԼԹԸՐ ՍԻԿԸՐ և ԸՆԿ. Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց
50—48

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆուրոն, ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 36 միլիոն ֆուրոնի չափ։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են։ Ցիսուն ղրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆերայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 100 ոսկիէն վար գումարներու համար իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով․

3 օր	100— 150	ոսկի գումարի	համար
6 »	151— 200	»	»
10 »	201— 500	»	»
15 »	501—1000	»	»
30 »	1001 և անկէ վեր	»	»

Վինըր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած ատեն վճարելով տոկոսին պարունակած գումարը։

Վինըր Պանք-Ֆերայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ մը կը յանձնէ անչափահասի անունով, բայց այդ պարագային նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկէն զատ։ Վինըր Պանք-Ֆերայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով։

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա ԿԱՐԳԻ	Բ ԿԱՐԳԻ
Իգտի	Նափլոզօքիս
Միննօ	Էմէյսխս
Ռաֆիւս	Թօ վրիս
Փէրսըր	Մօէրիս
Նամպօ	Ֆօւեպ
Նավարին	Ֆարօս
	Թէպս

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար տեսչուհի ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց տեսչուհի չունին։ Ստերլին Կ. Պոլսէ Լիվրբուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հանելու համար՝ իրենց հրահանգները տան շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ եւ Ընկ. Գործակալք

Ուիթալ խան, Պաղչէ գաբու, Պոլիս

ՃԷՅՄ ՄՕՍ Ընկ.

50—6 31 Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՔՍԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Յուն. 7ին, Քարամանի, Սեւ ծովէն
Յուն. 8ին, Սիւասի, Մարսիլիայէն
Յուն. 14ին, Իմէրէդի, Անատ. եզերքէն
Յուն. 22ին, Ֆրիժի, Մարսիլիայէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յուն. 7ին, Քարամանի, Մարսիլիա
Յուն. 9ին, Սիւասի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք
Յուն. 15ին, Իմէրէդի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա։
Յուն. 23ին, Ֆրիժի, Տրապիզոն և Պաթում։

Ա.	կարգ	Բարիզի համար	200	ֆր
»	»	Մարսիլիոյ »	160	»
Բ	»	Բարիզի »	150	»
»	»	Մարսիլիոյ »	120	»

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
15 50—33 Թ. ՌԸԳՈՒԼ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ. 2|14 եւ 320 Սէֆէր 20 թուակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազըլ խան, Հէզա-էն փողոց, Թիւ 14, Քօփրիւլիւ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն.

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պաղչէ Գաբու, Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ։
Պոլիս, Մ. Մ. Ի. Սատօք եւ Ռօտիդի, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահճէ Գաբու Թիւ 10։
Պոլիս, Ապտի պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց։
Պոլիս, Պ. Ս. Այմէյօղլու, Էմին-էօնիւ, Պաղչէ Գաբու, Իզմիր փողոց։
Պոլիս, Իհսան պէյ, Իզզէթ փաշա խան։
Գատըգիւղ, Քեամիլ էֆ., չուկայի հրապարակ։
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճամբայի։
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Երէնգիւղ, Թէօյոկօս Եօանիտէս, Նամականուն մօտ։
Շիշլի, Մ. Է. Ռոսի, Պէօյիւքտէրէ ճամբայի, Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրմանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Բէնարք, Բ. Սոմմարիբա։
Մեծ Կղզի, Րէսուլ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անճէլիտէս, կայարանի հրապարակ։
17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 50—29

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490էն աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եւեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար) Զարըր Փօյը, Թիւ 120։

Դասերը և Նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։ 16 50—34

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յօդացաւը, ճմլում, վէրք եւն. անմեան դեղ այտուցքներու և կօշտի համար։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. փնտռել մեր ստորագրութիւնը 18—7

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	1 666 666 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	154 666 666 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	400 728 000 »
1904 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	65 224 946 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան Վօյվօտա Ղալաթիա։

Պոլսոյ գործակալութեան, Տիւթիւնճիւ խան, Աչըր էֆէնտի ճամբայ, Թիւ 26։

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ս. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 11 50—42

ՑԱՄԱՔԱՅԻՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԱՊԱՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

VICTORIA DE BERLIN

Ոսկի օժիտ, քոշակի ճիւղեր

Ապահովագրեալ գումար 1904ին Ֆր. 1,491,279
Պահեստի դրամ 1904ին » 605,718,000

Հաստատուած 1853 ին. 20ին արքայական հրովարտակով եւ ուղղակի կառավարութեան հսկողութեան ներքեւ։

ԸՆԿ. ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆԵՐԸ
Օսմ. Կայս. Պանքա եւ Քրէտի Լիօնէ

Վարիչ գործակատարութեան
ԱՐԱՄ ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ

Լիազօր Ընդհ. Ներկայացուցիչ
ՖՈՍԿՕԼՕ ՄԱՆԿՕ ԵՒ ԸՆԿ.
Կալաթա, Արապեան խան

50—44

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1906 Նոյեմ. 18էն (Ն. Տ.) սկսեալ մինչ անորինութիւն 6

Վոսփորէն Կամուրջ

1 50 Արնվ. չնկք. պէյլք. գուզ. պէշքթ.
1 45 Ենք միրկ ր. հիս պէպ անվ գրչ օրթ պէշիքթ։
2 45 Գուզկ. սկտ։
1 45 պէյք. բաշ. չուպ. գանլ. ա. հիս. գանտ. պէշիկ.
2 20 Ենք. գալ. Ա.հիսար ռանտ պէպ վնք չնկ Պէյլ զգկ պշկ։
1 40 Ենէմ մզրպ պէյքտ Թար ենք միրկ։
2 15 Պէյքոզ բաշ. Թն. միրկ. ր. հիս. պէպ. արնվ. գրչ. օրթ. պշքթ.
3 40 Օրթ գուզ։
2 10 Ր.ա.գվգ, Ենիմ. մէսր. պյքտ. Թար. ենք. միրկ. ր.հս. պէպ։
3 35 Պէպ ար վ գրչ օրթ պշկ
3 Պէյզգ. բաշ. չուպլ. գանլ. ա. հիսար անտ. պէշկ.
3 Ենէմ. մէսպ. պյքտ. Թար. Պէյք. բաշ. գանլ. ա հիսար գնտ.վնք. չնկ պէյլ. գուզ. պէշկթ։
4 25 Գնտ պէպ անվ գրչ օրթ պշկթ։
3 30 Ենէմ. մէսր. պյքտ. Թրպ ենք. սթն. միրկ ր. հիս պէպ պէշկթ։
4 45 Պէյք. բաշպ. չուպր. գնլ. ա. հիս. գանտ վնք. Չէնկք. պէյլպ. Գուզկ. պէշիկթ։
4 30 Ենմ. մէզր պյքտ. Թրպ. ենք. սթն. միրկ. ր. հիսար պէպ. արնվ. գուրչ. օրթ. պշկթ.

6 20 Պէյք. բշպ. չպր. գանլ. ա հիս. գնտ. պէպ։
5 7 Ր.ա.գավա Իւէնմէլ. մսպ. պէքտ. Թարպ. ենք. սթն. միրկ. ր. հիս. պէպէք արնվ գրչ. օրթ. պէշկ։
8 15 Ր-Ր. հիսար. գանտ. պէպ. արնվա. գուրչ. չէնկ. պէյլպ. օրթ. գուզ.պէշկ։
8 Ենիմ. մէսրպ. պէօյքտ. Թարպ. ենիք. սթէն. միրկ. ր. հիսար. պէպ. արնավտք. գրչ։ օրթ. պէշիկթարշ։
8 5 Պէյք. բաշ. և ք. գանլ. միրկ. ր. ա. հիսր. գնտ. պէպէք անվ. չնկլ. պէյլ. օրթ. զգկ. զապ. Սկտ։
7 42 Ր. ա. գավ. մէսր. պէ յր. Թրպ. այգ. բաշար. չալ. գանլ. ա. հիսար. գանտ. վանիք. չէնկ. պէյլպ. գուզ. պէշիկթարշ։
9 30 Ենիմ. մէսր. պէօյր. Թարպ Իէնիք ՍԹ. Միրկ. ր.հիսր պէպ արվտ Օրթ. գրչ-պշկ։
10 50 Գնտ Պէպ. արն.
10 2 Պէյքոզ բաշ չպք գանլ ա. հիս գանտ պէշիկթարշ։
11 35 Վնք. Չէնկ. պէյլ.
11 41 Պէյլ Օրթք. զգկ. պշկ։
1 29 Չէնկ պէյլպ Օրթ զգկ պշկ։
11 2 Ենմ մէսր պյքտ Թրպ ենք միրկ պէպէք արնվ օրթ պէշկ։
1 45 Պէշկ. Խուկ.

Կամուրջէն Վոսփոր

2 45 Պէշկ. օրթ. գրչ արնվ. պէպ. ր.հիս. միրկ. սթն ենք Թ ր պէօյք. մէս. ենմ
3 Պշկթ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վնք. գանտ. ա. հիս. գանլ. չպուգ. բշպ. պէ քօզ.
3 15 Գուզկ. օրթ.
3 30 Գապթ. Պէշկթ. գուզկ. օրթ. պէյլ չէնկ. արնվ. վնք. պէպք գանտ. ա. ր. հիս. միրկ.գանլ. սթն ենք. բշպ. պէյքօզ։
3 55 առ վ. պէպ. գնտ։
4 05 Պէշկթ. օրթ գուրչ արնվ պէպ ր.հ ս միրկ սթն ենք Թար պէյք մէս ենմ. ա.ր.գավ։
5 Պէշկ. գուզկ պէյլ չէնկ վնք գանտ ա. հիս. գանլ չպք բաշ պ յք Թար պէյքտ մէս ենմ
6 Պէշկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սթն. ենք. Թր. պէօյք. մէս. ենմ. ր. ա. գավա
7 10 Պէպ. գանտ. ա.հիսր. միրկ. գնլ.չպք. ենք բաշ. Պէյքոզ։
6 45 Պէշիք. գուզկ. օրթ. պէյլ. չէնկ. արնավ. Պէպ. գանտ. ա. ր.հիսար
7 45 Պշկթ. օրթ. գրչ. արն. պէպ. ր.հիս. ենք. Թրպ. պէօյք. մէս. ենմ.
8 45 Պշկ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիք. գանտ ա. հիսար. գանլ. չուպ. բաշ. պէյքոզ.

9 15 Պէշիկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ր.հիս միրկ. սթն ենք Թար պէօյ մէս ենմ.
10 25 Պէշքթ. գանտ. ա. հիս. գանլ. չուպ. բաշ. պէյք. մսպ. ր.ա.գավ։
9 45 Պշկթ. Զգկ Օրթ պէյլ. չնկ. արն Պէպ.գնտ.
10 3 Պէշկ պէպ ր.հիս մ կ սթ ենք Թար պյք մէս ենմ
10 35 Գուզկ. ա նվ. ա.հիս։
10 50 Պէշկ. պէյլ չէնկ վնք
11 Պէշկ. օրթ. Գրչ. անվ. պէպ. գնտ. ա.ր. հիս միրկ. գնլ բշպ. պյքօզ.
11 10 Գուզկ. օրթ. պէյլ։
11 35 Պէշկթ. գնտ. ա. հս. գնլ. չուպ. բշպ. պէյքօզ
11 45 Պէշկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ր.հիսար. միր. սթն. ենք.
11 40 Պշկ. միկ. սթն.ենք. Թար պէօյ. մէս ենմ։
11 50 Գուզ. պէյլ. չնկ. վան. պէպ գնտ.
12 30 Պէշիկ. զգկ. պէյլ. չէնկ. գրչ արնվ.
12 35 Օթք. գրչ.արնվ. պէպ. ր.հիս. միրկ ենք։
12 40 Պշկ. գնտլ. ա. հս. գանլ. չուլ. բաշ. պէյքոզ
12 45 Ենք. Թրպ պէօյք. մէս. ենմ

ՍԿԻՒՏԱՐԻ ԳԻԾ

Սկիւտարէն Կամուրջ

2 15		8 15	Պէշիկ
3 —		8 45	
3 30		9 30	
3 45	Գապ. Սիրք.	9 45	Գապ. Սիրք.
4 —		10 20	
4 30		10 45	
5 —		11 —	Գապ. Սիրք
5 40		11 20	
6 —	Գապ. Սիրք.	11 45	
6 25		12 15	
6 45	Պէշիկ. Գապ.	1 —	
7 25	Պէշկ.		

Կամուրջէն Սկիւտար

2 15	Գուզկ.	8 15	Գապ Պէշիկ.
2 45		9 10	
3 20		9 55	
3 50		10 25	
4 20	Պէշիկ.	10 30	Սր.էն Գպ.Սկ.
4 45	Սր էն Գպ Սկ.	11 —	
4 50		11 25	
5 35	Պէշիկ.	11 45	Սրր.էն Սկտ.
6 25	Պէշիկ.	11 55	
6 45	Սր.էն Գպ.Սկ.	12 25	
7 15	Պէշիկ.	12 35	
8 —	Պէշիկ.		

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սարֆօ	1119
Ալէքթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3729	Միքատօ	3557	Տիրիս	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիա	119
Աթիսդօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէց	595	Մոնդէպէլլօ		Սցէրս	1203
Պասանօ	1822	Տին սմօ	504	Իակօ	2354	Մուցիլլօ	3119	Թասսօ	1323
Պորտոինօ	1264	Էպքօ	3464	Իտահօ	5 40	Նէքօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրֆֆալօ	448	Էլասքատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օտիս	4100	Թոքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էցաքօ	84	Քլէօս	053	Էնթացիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիբսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քօլրինօ	2397	Օրլանտօ	1535	Օւրպինօ	242
Գարէօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոմօ	1700	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Պոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէրանթօ	2272	Րիալթօ	3329	Վըլթուցն.	239
Կօսէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րինալտօ	1553	Իէտս	1350
Գոլորատօ	4235	Կիկանօ	1143	Լորէնզօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէցս	1200
Գոնկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօճէս	1789	Թորօ	
Գորսօ	895	Կրանօ	1695	Մարէնկօ	1 73	Րոզացիա	136	Մայօն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.
Տայսօ շոգենաւը, Նաւապետ Բիքըրին, դեկտ. 8ին։
Թօրօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճէքսըն։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին.
Քլիօ շոգենաւը, Նաւապետ բմաթրոնկ։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22 24, Բիւյիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—34

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (35)

ԼԻԱՆ-ՆԷՐՕՆ

ԱԴԱՄԱՆԴՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԱՐՋԱԿԱԶԷՆՆԵՐՈՒ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ ՉՈՐՐՈՐԴ

ՄՍՈՒՍԱԼԻՆ ՆԵՐՈՒՄԸ

—Ինքը... մինչեւ։

—Այո՛, ինքը ինծի յանձնարարեց քեզի յանձնել սակիս, երբ ճշմարտապէս զղջացիր անցեալին վրայ... Եւ այդ օրը հասած է, այնպէս չէ՞, հայր իմ։

—Ո՛հ, ո՛չ, սիրելի զաւակս, կ'աղաչեմ որ այդ մասին ոեւէ տարակոյս չունենաս, ըսաւ Ճուլիօ հեծկլտալով։ Կը զղջամ և և տարբեր մարդ մը կը զգամ ինքզինքս։ Սյսուհետեւ, ի՛նչ որ ալ պատահի, իմ պարտականութիւնս պիտի կատարեմ և ամբողջ պարտականութիւնս... Կը խոստանամ այդ բանը ընել...

Ժանն դուրս ելաւ ու և է պատրուակով, հայրը մինակ ձգելու համար քանի մը վայրկեան։

Նորատի աղջիկը կը կռահէր թէ Ճուլիօ կը փափաքէր ժամ առաջ բանալ գեղնած պահարանը զոր անդոտ կերպով կը սեղմէր մատներուն մէջ։ Խեղճ հանգուցեալը իր պատուական սրտէն քիչ մը բան դրած էր անոր մէջ։

Արդարեւ շատ յուզիչ էր այն նամակը, զոր տարաբախտ Տիկին Օքլէր իր ամուսնոյն ուղղած էր, զգալով մօտալուտ վախճանը։

Գորովի ու ներումի նամակ մըն էր։

Հէգ կինը կը պարզէր իր հոգին, իր քաշած տառապանքներուն մէջ լռելեայն իյալ բերելով այն խորունկ սէրը զոր չէին կրցած սպաննել յանցաւոր ամուսնոյն անչափ արարքները։

—Ո՛հ, իմ սուրբ զոհս, գոչեց Ճուլիօ, յափշտակութեամբ համբուրելով դողդոջուն գրով ծածկուած թուղթը։ Շնորհակալ եմ որ զիս սիրած ես, հակառակ իմ գործած ոճիրներուս։ Քեզի արժանի չէի, գուն որ այնքան գեղեցիկ ու բարի էիր։ Բայց աղջկանդ՝ ժանին արժանի պիտի ըլլամ, որ քեզի կը նմանի և նոյնքան անբիծ է։

Այդ վայրկեանէն սկսեալ՝ Ճուլիոյի ապաքինումը չարունակեց արագօրէն։ Նախկին աւազակին բարոյական բուժումը փութացուցած էր ֆիզիքական բուժումը։

Տոքթ. Լըպրէ ինքզինքը երջանիկ կը զգար, տեսնելով որ իր սիրելի Ժաննը աւելի հանդարտ էր. ուստի կը ջանար օգնել մանկամարդ ժառանգորդուհիին, որ հիմա հօրը ապրուստն ալ ճարել ստիպուած էր։ Նորատի աղջկան հանգստին խնամք յղութիւնները քիչ առնէն սպառած էին Ճուլիոյի հիւանդութեան և ժառանգորդուհիին ակամայ անգործութեան պատճառաւ, որ հարկադրուած էր դադրեցնել աշխատութիւնները, դարմանելու համար հայրը։

Նախկին քիմիագէտը կանգնուրուած զգալով ինքզինքը, կ'ուզէր աշխատիլ, բայց Ժանն վախէն թոյլ չէր տար որ հայրը դուրս ելլէ։

—Ո՛չ, ո՛չ, կ'ըսէր Ժանն, ինծի այնպէս կը թուի որ վերահաս դժբախտութիւն մը կախուած է գլխուս վերեւ։ Այդ վէրքը՝ որուն վրայ բացատրութիւն չի տուիր ինծի, այն ծուղակը՝ որուն զոհ եղար, և այդ միջոցին հետապնդուելէ զգացած վախդ, այս ամէնը, սիրելի հայրիկ, սպառնալից բաներ չեն։ Կ'աղաչեմ, տունէն դուրս մի ելլեր։ Գալով քու աշխատութեանդ, կը խորհինք այդ մասին. կ'ըմբռնեմ թէ անգործութիւնը լաւ բան մը չպիտի ըլլայ քեզի համար, և քիչ առտենէն պիտի դղջաս հոս գալուդ վրայ։

—Օ՛հ, Ժանն, գէշ բան մըն է ըսածդ։

—Չգէ՛ որ ուզածիս պէս գործեմ և քանի մը օր սպասէ։ Ուրիշ բան չեմ պահանջեր քենէ։ Արդէն իսկ պատուական Տիկին Միշլէի շնորհիւ, ոչինչ գնով մը վարձեցի յարակից խցիկը։ Մեր բարի դրացնուհին տանտիրոջմէն թոյլտուութիւն ստացած է հաղորդակցութեան դուռ մը բանալու սա ոմանդարանին տեղ։ Հոն, սիրելի հայրիկս, քու տունիդ պէս պիտի ըլլաս։ Փայտի քանդակագործութեան համար սիրուն փոքր գործարանդ մը պիտի հաստատեմ, քանի որ կ'ըսես թէ հաճոյքով ի գործ պիտի դնես այդ արհեստը։ Փորագրութեան ճշմարիտ տաղանդ մը ունիս։ Մայրիկս երկիւղածօրէն պահած էր այն սիրուն գեղօրները, զորս կը քանդակէիր դանակիդ ծայրովը միայն։

—Ա՛հ, երջանիկ պիտի ըլլանք այն ատեն, Ժաննս, ըսաւ Ճուլիօ։

—Պիտի ջանանք երջանիկ ըլլալ, յարարեց նորատի աղջիկը։

Ու շնորհիւ տոքթ. Լըպրէի, պատուական դռնապանուհիին և Արիսթոյի, ամէն ինչ կարգի դրուած էր՝ Ժանին դոհունակութեան պատճառաւ։

Ճուլիօ կամ մ'իւլ Օքլէր հիմա ծխափողներու վրայ փորագրութիւններ կ'ընէր առաւօտէն մինչեւ իրիկուն։

Արիսթօ էր որ այդ աշխատութիւնը հայթայթած էր անոր իր նախկին բարեկամին։

Պառաւ դռնապանուհին մեծապէս շահագրգռուած Արիսթոյի վիճակով, որ ազնիւ ու պարկեշտ տղայ մըն էր, իբր օգնական առաւ իր քով։

Առտուն կանուխ ելլելով Արիսթօ տան սանդուխներուն վրայ խոշոր դոյլերով ջուր կը թափէր ու կը մաքրէր, դռնապանուհիին փայտն ու ածուխը վեր կը հանէր, յետոյ դուրս կ'ելլէր՝ եղանակին համեմատ ծաղիկ կամ ոստ հաւաքելու։

Իրիկուան, ճաշէն յետոյ, դռնապանուհին կ'օգնէր՝ կաղի կօշիկները մաքրելու, դռնապանուհին խցիկը մաքրելու և դրան չուանը քաշելու համար, մինչ մայր Միշլի վեր կ'ելլէր՝ քիչ մը խօսակցելու համար Ժաննի հետ, իր նախասիրած վարձակալը, զոր աղջկանը չափ կը սիրէր։

Իր մատուցած այլազան ծառայութեանց համար էր որ դռնապանուհին իր քով առած էր Արիսթօն, ընակարան ու սնունդ հայթայթելով անոր։ Ստահակին կարկատուքներն ալ կ'ընէր, և երբեմն ալ նոր տաբատ մը կը գնէր իր պաշտպանեալին։

Արիսթօ երբեք այդքան երջանիկ կեանք մը վարած չէր։

Վեց տարեկանին որբ մնացած, գրեթէ ինքնիրենը մեծցած էր ծերուկ մօրեղբօրը քով, որ աւելի ծեծ կը քաշէր ստահակին քան թէ կը կերակրէր։

Սակայն Արիսթօ կը սիրէր իր միակ ազգականն եղող այդ մարդը և կանոնաւորաբար ամէն օր անոր կուտար իր վաստակին արդիւնքը։

Թէեւ գէշ սնունդ առած ու հագուած, ցուրտէն և անօթութենէն կը տառապէր, սակայն խեղճ աղան արիութեամբ կ'աշխատէր և ամէնօրեայ գործը կը կատարէր երգելով։

Երբ մօրեղբայրը լաւ տիզոց մը քաշած ըլլար, ստահակը, տխրած, չունէր կ'առնէր Կրավիլիէ փողոցի բնակարանը, Ժաննը տեսնելու համար։ Ան միայն կը մխիթարէր զինքը և արիութիւն կը ներշնչէր։

Մայր Միշլի ալ սկսած էր սիրել այդ ստահակը։ Այնպէս որ երբ մօրեղբայրը իր չար հոգին Աստուծոյ աւանդեց, այդ որբուկին ընդունեց դրկարաց։

—Իմ քովս եկուր, լակո՛տ. ինծի կ'օգնես և ես տան մէջ անկիւն մը կը տեղաւորեմ քեզ։ Գալով ուտելիքիդ, ինծի հետ պիտի ճաշես։ Մայր Միշլիի կերակուրները համով են։

Իբր պատասխան՝ Արիսթօ դռնապանուհիին վիզը փաթթուած էր, գետին ձգելով զանի իր ուրախութեան մէջ։

(Շարունակելի)